БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 189 (16.879). • 14 август 1977 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

БУГУН — ҚУРУВЧИЛАР КУНИ

Қурувчиларни ҳаётимиз меъмори, дейишади. Чиндан ҳам гўзал шаҳар ва қишлоқлар, улкан корхоналар, иншоотлар уларнинг қўллари билан барпо этилади. Метросозлар кўп миллионли бинокорлар отрядининг забардаст ҳамкасбларидир. Тошкент метрополитени бунёдкорлари қурувчилар кунини зўр муваффақиятлар билан кутиб олишмоқда. Барча станцияларда иш қизғин. Мамлакатимизнинг қатор шаҳарлари ҳозир бу муҳим қурилишга ёрдам бермоқда. Шу боисдан ҳам метросозлар отряди биринчи навбатни муддатдан илгари фойдаланишга топширишга сўз беришган. Суратда: метро қурилишида ишлаётган «Узспецэлектромонтаж» трестининг биринчи қурилиш-монтаж бошқармасининг илғор пайвандчилари В. Михайлов ва В. Колугин.

Ш. Иброҳимов фотоси. (ЎзТАГ).

МАКТАБ ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ АРАФАСИДА

Мактабларда янги ўқув йили яқинлашиб келмоқда. Тез орада чалинадиган қўнғироқлар болаларимизни ўқишга чорлайди ва қирқ миллиондан зиёд ўқувчи машғулотларни бошлайди.

Каникул давом этаётган пайтларда бутун мамлакат болаларни мактабга авайлаб тайёрламоқда. Янги мактаблар фойдаланишга топширилганлиги, китоблар ва кўргазмали қуроллар чиқарилаётганлиги, ўқув кабинетлари ташкил этилаётганлиги тўғрисида ҳамма жойдан қувончли хабарлар олинмоқда. Коммунистик партия ва Совет давлати ёш авлод тўғрисида, уни ўқитиш ва тарбиялаш ҳақида оталарча меҳрибонлик қилмоқда. Социалистик Ватанимизнинг ёш гражданларга берган билим олиш каби буюк ҳуқуқи янги Асосий қонун лойиҳасида таъкидлаб ўтилган: «СССР гражданлари илм олиш ҳуқуқига эгадирлар. Бу ҳуқуқ илм олишнинг ҳамма турлари бепуллиги, ёшларга умумий мажбурий ўрта таълим бериш амалга оширилиши... билан таъминланади.

Янги ўқув йили СССРнинг Янги Конституцияси тасдиқланиши арафасида, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига тайёргарлик туфайли умумхалқ меҳнат ғайрати янада юксалган бир вазиятда бошланади. Мактабларда машғулот бошланган биринчи кунларданоқ бизнинг ажойиб замонамизга муносиб вазифаларни ҳал этиш керак бўлади. Эндиликда биринчи синфга кирадиган ҳар бир бола ўрта маълумот олгунча ўқишини давом эттиради. Ўн йиллик программани ўзлаштирувчи йигит ва қизлар сони йилдан-йилга кўпаяверади. Ҳар бир йигит ва қиз билимдон, меҳнатсевар, коммунистик эътиқодли ва мустаҳкам ҳаётий позицияни эгаллаган ҳолда мустақил ҳаёт йўлига қадам қўйишига эришиш зарур. Шундай бир шароитда КПСС XXV съездининг барча таълим-тарбия ишлари савиясини янада ошириш тўғрисидаги энг асосий талаби алоҳида аҳамият касб этади.

Халқ маорифидаги муваффақиятлар, мактаб ишининг ривожлантирилиши ва такомиллаштирилиши кўп жиҳатдан ўқув юртларининг машғулотларга қандай тайёрланганлигига боғлиқдир. Биринчи сентябрга саноқли кунлар қолди. Маориф органлари, мактабларнинг раҳбарлари шу қисқа муддат ичида партия комитетлари билан маҳаллий Советларнинг ёрдамида янги ўқув йили арафасида келиб чиқадиган барча педагогик, ташкилий, хўжалик проблемаларини ҳал этишлари лозим. Гап аввало, бинолар ва синфларнинг болаларни қабул қилиб олишга тайёрлиги, мактабларнинг педагоглар билан таъминланиши, овқатланишни, ўқувчиларни ташишни ташкил этиш ва бошқа муҳим ишлар тўғрисида бормоқда. Ҳар бир мактаб қандай аҳволда эканлигини дарҳол кўздан кечириш, машғулотлар бошлангунча яна нима ишлар қилиниши лозимлигини конкрет белгилаб, бу тадбирларнинг бажарилишини қаттиқ назорат остига олиш керак.

Шу кунларда бинокорлар зиммасига катта масъулият юклатилган. Давлат капитал маблағлари ҳисобигагина бу йил бир миллион 300 мингдан кўпроқ ўринли янги мактаб бинолари қуриш керак. Москва, Ленинград, Киев, Ригада мактаб бинолари ўз вақтида қуриб битказилади. Қозоғистон ва Литвадаги янги мактаб интернатлари юзлаб қишлоқ болаларини ўз қучоғига олади. Бинокорлар жуда кўп ўқитувчиларни янги уй-жой бинолари билан хушнуд этадилар. Лекин ҳамма жойда ҳам ишлар муваффақиятли бораяпти деб бўлмайди. Қирғизистонда, Туркманистонда, бошқа бир қанча республикаларда мактаб биноларини қуриш плани бажарилмай қолиш хавфи остида турибди. Ўн тўртта мактабни қуриб битказиши керак бўлган Озарбайжон ССР Саноат қурилиши министрлигининг ташкилотлари йилнинг биринчи ярмида фақат битта мактабни қуриб фойдаланишга топширдилар.

Партия комитетлари, совет органлари бундай фактларга принципиал баҳо беришлари керак. Барча янги мактаб биноларини биринчи сентябргача қуриб битказиш учун зарур бўлган ҳамма ишлар қилиниши лозим. Бу осон иш эмас; шунинг учун ҳам ишга тушириладиган объектлардаги қолоқлик сабабларини пухта текшириб чиқиш, бинокорларга ёрдам бериш ва қўшимча ресурсларни сафарбар этиш чораларини кўриш керак. Мактаб биноларини графикда белгиланган муддатда юксак сифатли қилиб топширишда қурилиш трестлари ва бошқармаларининг раҳбарларига нисбатан партиявий талабчан бўлиш керак. Шу билан бирга ремонт ишларини тугаллашни ҳам унутиш ярамайди. Ҳар бир мактаб ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар жиҳатдан тартибга солиниб, кузги-қишки шароитда фойдаланишга шай қилиб қўйилсин. Бу соҳада комсомол ташкилотлари студентларнинг қурилиш отрядлари муҳим роль ўйнайди. Улар мактабларни машғулотлар бошлангунча тахт қилиб қўйиш ойлигида қатнашмоқдалар.

Мактабларни барча зарур нарсалар билан таъминлаш — маориф министрликларидан, халқ маорифи маҳаллий органларидан бу ишга зўр эътибор беришни талаб қилади. Ҳозир мебелларни, ўқув кабинетлари ва лабораториялар учун қуролларни, устахоналар учун асбоб-ускуналарни батамом ташиб келтириш ишлари ниҳоясига етмоқда. Кўпчилик корхоналар мактабларнинг буюртмаларини бажариб яхши иш қилдилар. Эндиликда таълим-тарбия жараёнини яхшилаш манфаатларини назарда тутиб шу нарсаларни тўғри тақсимлаш ва тез етказиб бериш, моддий-техника воситаларидан оқилона фойдаланиш лозим.

Мактаб ўқувчиларини дарсликлар билан таъминлаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш лозим. Мамлакатимиз нашриётлари 282 миллион нусхадан кўпроқ дарслик нашр қилдилар ва савдо ташкилотлари халқ маорифи органлари билан биргаликда ана шу катта ҳажмдаги китобларни ўз вақтида эгаларига етказишлари лозим. Бир қанча районларда янги китобларни сотиш ва эски китобларни сотиб олиш учун аниқ тартиб ўрнатилмаганлиги тўғрисида сигналлар олинмоқда. Маориф органлари, мактабларнинг раҳбарлари бу ғоят муҳим ишни йўлга қўйиб ва ўзларида дарсликлар фондини яратиб келажакни ҳам ўйлашлари лозим. Бу жиҳатдан Эстония ССР билан Карелия АССРнинг тажрибаси диққатга сазовордир. Бу ерда мактаб кутубхоналарида тўпланган стабил дарсликлар ҳозирнинг ўзидаёқ ўқувчиларни китоблар билан бепул таъминлаш имкониятини яратди.

Ўқитувчилар каникулнинг охирги кунларида одат бўйича шаҳар ва район марказларида ўтказиладиган педагогик конференцияларга тўпланадилар. Август ойида бўладиган катта педагогика кенгаши диққат-эътиборни янги ўқув йилидаги конкрет вазифаларга жалб этади, халқ маорифини янада такомиллаштириш йўлларини ҳар томонлама муҳокама қилади. Ўқитувчилар мактабда энг асосий куч бўлиб, уларнинг сафлари йилдан-йилга кенгаймоқда. Бу йил олий мактаблар ва билим юртларини битириб чиққандан кейин биринчи марта болалар билан иш олиб борадиган ёш кадрлар тажрибали ўқитувчиларнинг ва маҳаллий органларнинг мададига муҳтождир. Ҳамма жойда ёш ўқитувчилар самимий кутиб олиниши, улар учун яхши шароит яратиб берилиши, тажрибали мураббий ўқитувчилар ажратилиши зарур

Мактаб умумхалқ ишидир. Ҳамма ҳам бирон-бир шаклда мактаб ҳаётига алоқадордир. Биринчи сентябрь кунини мактаблар шайланиб кутиб олишига ёрдам беришни ҳар бир киши ўз бурчи деб билмоғи лозим.

(«ПРАВДА» газетасининг 13 августдаги бош мақоласи).

60

◆ ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА
◆ БИНОКОРЛАР, БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК!
◆ ҲАММА НАРСА ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ШАЙ БЎЛСИН!
◆ ИЛҒОР МАККАЖЎХОРИКОРЛАР ҒАЛАБАСИ.

Механизаторлар мусобақаси

ЮКСАК МАРРАНИ КЎЗЛАБ

Бухоро область Қоракўл районидаги «Москва» колхози механик-ҳайдовчиси Ҳалим Муқимов юбилей йили пахта йиғим-терими мавсумида 300 тонна дурдона териш мажбуриятини қабул қилган. Мухбиримиз Муқимовдан юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун қандай ҳозирлик кўраётгани ҳақида гапириб беришни сўради.

— Мен колхозимизнинг Нарзулла Очилов бошлиқ бригадасида механизатор бўлиб хизмат қиламан. Бригадамиз аъзолари 80 гектар майдонда ғўза ўстиряпти. Гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга аҳд қилганмиз. Ялпи ҳосилнинг камида 95 процентини машиналарда терамиз. Бу ишни муваффақиятли адо этиш асосан менинг зиммамга тушади.

Шу кунларда ғўза парваришини тезкорлик билан сифатли ўтказмоқдамиз. Ҳар туп ғўзада ўртача 8-9 та тўқ кўсак санаш мумкин. Бу суғориш, озиқлантириш, культивация бир-бирига узвий боғлаб олиб борилаётганини самарасидир. Пахта терими бошлангунча ҳар туп ғўзада 14-15 та тўқ кўсак ҳосил қиламиз. Бу билан юксак мажбуриятимизни бажаришга замин яратамиз.

Биз, механизаторлар энг долзарб кунларни бошдан кечирмоқдамиз. Парваришни барча чоралар билан авж олдиришимиз, айни кезда машиналаримизни мавсумга шайлаб қўймоғимиз даркор. Мен машинамни ремонтдан чиқариб қўйдим. Қайси карталарнинг пахтасини теришни яхши биламан. Машиналарни оқолтинлик механизаторлар ташаббуси асосида группа усулида ишлатамиз. Ҳар бир группада 5-6 та «зангори кема» бўлади. Механик-ҳайдовчиларимизнинг ҳаммаси ўзаро мусобақа боғлаган.

Масалан, мен республикада хизмат кўрсатган механизатор Жаббор Бешимовни мусобақага чақирдим. Мавсумда бункерлардан 300 тонна «оқ олтин» тўкишга шартлашдик. Ҳамкасбларимиздан Тўра Тангриев, Асқар Сатторов, Меҳмон Ҳамроев, Раҳмон Имомов каби механизаторлар ҳам ўзаро мусобақа боғлашди. Уларнинг ҳар бири 30-35 иш кунида 250-300 тоннадан пахта теришга сўз берди.

Колхозимиз юбилей йилида гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириб, она-Ватанга 6.500 тонна «оқ олтин» армуғон этади. Бу мажбуриятнинг бажарилиши учун етарли ҳосил нишоналарини тўплаб олдик. Лекин парваришни сира сусайтирмасдан, мавжуд кўсакларнинг тезроқ очилишини таъминлаш чораларини кўряпмиз.

Мен ҳосили машиналарда териладиган пайкалларни кўздан кечириб чиқдим. Яқин кунларда карталарнинг икки четидан машиналар айланадиган майдончалар очамиз. Дефолиацияни колхозда биринчи бўлиб бошлаймиз. Дастлабки кунларда 8-10 тоннадан, терим роса қизиган кунларда эса 14-15 тоннадан пахта теришни кўзлаяпман. Бутун мавсум давомида терилган пахтанинг ҳаммасини юқори сортларга топшираман. Бошқа механик-ҳайдовчиларимиз ҳам шунга қарор қилдилар.

Ҳамма терим машиналари ва тележкалар тўхтовсиз ишлатилади, техника хизмати кўрсатиш учун кўчма устахоналар ташкил қилинади.

АНДИЖОНЛИК БОҒБОНЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Андижон областининг колхоз ва совхозлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг қарорларини амалга ошира бориб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида зиммага олинган социалистик мажбуриятларни барвақт бажариб, муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ҳўл мева тайёрлаш планини бажардилар. Шу муҳим озиқ-овқат маҳсулоти 17 минг тоннадан кўпроқ тайёрланди.

Хўжаобод, Қўрғонтепа, Андижон, Пахтаобод, Марҳамат, Ленин, Комсомолобод районларининг боғбонлари меҳнат ғалабасига катта ҳисса қўшдилар.

Ленин районидаги Киров номли аграр-саноат бирлашмаси, Фрунзе номли, «Прогресс», Охунбобоев номли ихтисослашган совхозлар, шунингдек «Гулистон» совхози, «Правда Востока» колхози, Марҳамат районидаги Калинин номли ва Ильич номли, Жалолқудуқ районидаги Димитров номли, «Пахтакор», Хўжаобод районидаги «Ленинград» ва «Правда» колхозлари мўл ҳўл мева ҳосили олдилар.

Мева териш ва топшириш давом эттирилмоқда. Андижон областининг боғбонлари давлатга яна 7 минг тонна мева топширишга қарор қилдилар.

ИЛҒОРЛАР РАПОРТЛАРИ

Қашқадарё область, Чироқчи районидаги Максим Горький номли колхоздан Хайринисо Йўлдошева бригадасининг коллективи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республика маккажўхорикорлари социалистик мусобақаси тўғрисидаги қарорини зўр активлик билан кутиб олди. Бригада партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлигига жавобан, зиммасига олган социалистик мажбуриятини шараф билан адо этди. Эллик гектар ернинг ҳар гектаридан 110 центнердан дон олинди, давлатга 250 тонна дон сотилди.

• • •

Қашқадарё область, Чироқчи районидаги «Коммуна» колхозининг КПСС аъзоси Умия Хаитова бошчилигидаги жўхорикорлик бригадаси КПСС XXV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун интилиб, жўхори дони топшириш юзасидан зиммасига олган социалистик мажбуриятини бажарди. Дон учун экилган 40 гектар ернинг ҳар гектаридан 110 центнердан ёки жами 440 тонна дон олинди, шундан 208 тоннаси давлатга сотилди.

ҚУРУВЧИЛАР БАЙРАМИ

12 август куни Москвада Қурувчилар кунига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госстройининг раиси И. Т. Новиков, КПСС Марказий Комитети қурилиш бўлимининг мудири И. Н. Дмитриев, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, илғор қурувчилар, пойтахт жамоатчилигининг намояндалари бор эди.

СССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри Б. В. Бакин доклад қилди. У тармоқ ходимлари социалистик мусобақани кенг авж олдириб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга интилаётганликларини таъкидлаб ўтди.

Болгар қурувчиси А. Станчев Москвада дўстлик вахтасини ўтказаётган қардош социалистик мамлакатларнинг қурувчилари номидан совет ҳамкасбларини байрам билан самимий қутлади.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилдилар.

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ЖАМОЛИ

КПСС XXV съездида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан улкан вазифалар олға сурилди. Уларни муваффақиятли ҳал этиш қишлоқ қурувчиларининг қай даражада ишлашларига кўп жиҳатдан боғлиқ. Министрлик тузилгандан бери ўтган ўн бир йил ичида амалга оширилган ишлар ҳажми 1966 йилдаги 66 миллион сўмликдан 262 миллион сўмликка етди, яъни қарийб 4 баравар ўсди.

Бизнинг коллективларимиз ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида ҳам зарбдор меҳнат намуналарини кўрсатмоқда. Юбилей йилидаги пудрат ишлари ҳажми қўшимча топшириқларни бирга қўшиб ҳисоблаганда 290 миллион сўмликни ташкил этади. Бу, ўтган йилгидан 45 миллион сўмлик кўп демакдир.

Республикамиз қишлоқ қурувчилари 1977 йилнинг 7 ойлик план топшириқларини ҳам муваффақиятли тугалладилар. Бош пудрат бўйича топшириқлар 101,4, ўз кучларимиз бўйича эса 100,5 процент бажарилди. Йил бошидан бери қилинган қурилиш-монтаж ишлари ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6,2 процентга ўсди. Қишлоқларимиз жамоли тобора кўркам бўлиб бормоқда. Янги-янги уй-жойлар, маданий-маиший бинолар қад кўтармоқда. Ўтган 7 ой мобайнида 23,7 минг бош қорамолга мўлжалланган бинолар фойдаланишга топширилди. Планга қўшимча 27,5 минг товуқ сақланадиган паррандачилик бинолари ишга туширилди. Дон омборларини қуриб битказиш плани 1,5 баравар оширилди. Йил бошидан бери 135 минг квадрат метр уй-жой биноси, жами 7,5 минг ўринли мактаблар, 1,9 минг кичкинтой тарбияланадиган мактабгача болалар муассасалари, 470 ўринли касалхона бинолари қўлдан чиқарилди.

Министрлигимизга қарашли саноат корхоналари коллективлари товар маҳсулоти реализация қилиш планини 101,1 фоиз бажардилар. Бу, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,1 процент кўпдир.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг 1977 йил иккинчи квартали якунларига кўра, 19, 26-қурилиш трестлари, 2-«Узсельавтотрест» ва «Сельтрансспецстрой»нинг 4-махсус кўчма механизациялашган колоннаси коллективлари СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги ҳамда қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқларига сазовор бўлдилар. 4-«Узсельспецстрой» тpести иккинчи кварталда Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги ҳамда Ўзбекистон қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғини олди. Шунингдек, «Ташоблсельстрой», 9, 11, 15, 23, 25 ва «Сельтрансспецстрой» трестлари бинокорлари ҳам Қурувчилар кунини катта меҳнат зафарлари билан кутиб олдилар.

Юбилей йили социалистик мусобақасида хўжалик ҳисобидаги энг яхши комплекс бригадаларимиз пешқадамлик қилишяпти. Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига 3,5-4 йиллик топшириқни бажариш ҳаракатини бошлаган 15 ташаббускордан бири — 11-қурилиш трестидаги 9-кўчма механизациялашган колоннанинг Василий Морарь бошлиқ бригадаси 1 август куни уч йиллик планни адо этгани ҳақида ғалаба рапортига имзо чекди. 9-қурилиш трестининг 54-кўчма механизациялашган колоннасида меҳнат қилаётган СССР Давлат мукофоти лауреати Меликўзи Ҳайдаров бригадаси ҳам зиммасига олган юксак социалистик мажбуриятини шараф билан адо этмоқда. Мазкур коллектив Қурувчилар куни арафасида икки йилу тўққиз ойлик топшириқларини бажарди. Термиздаги 11-трестнинг Зинаида Лебедева, Геннадий Шукшин ва Фахриддин Ҳайитов, Хоразмдаги 21-трестнинг Рўзим Полвонов, Жиззахдаги 27-трестнинг Галина Манаева, «Сельтрансспецстрой» трестининг Янгибой Қўчқоров ва Ниёз Мирзабоев бошлиқ бригадалари ҳам кўзланган марра сари дадил интилмоқдалар.

Байрам кунларида камчиликлар ҳақида сўз очиш ноқулай бўлса-да, аммо ишимизга танқидий нуқтаи назардан қараш фойдадан холи эмас. Агар барча трестларимиз етти ойлик планларини бажарганда эди, муваффақиятларимиз бундан ҳам аъло бўлар эди. Афсуски, бир қатор буюртмачиларнинг айби билан объектлар ва қувватларни ишга тушириш топшириғи баъзи жойларда бажарилмай қолди.

Ҳозир министрлигимиз ва трестларимиз Улуғ Октябрь социалистик революцияси 60 йиллиги шарафига қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш мақсадида қурилишларда ва саноат корхоналарида тиғиз иш маромини кучайтириш учун чора-тадбирлар кўрмоқдалар.

Республика қишлоқ бинокорлари олдида катта вазифалар турибди. 1980 йилга бориб министрлигимиз коллективлари бажарадиган пудрат ишлари 300 миллион сўмликка етиши керак. Лекин ҳозирдаёқ зиммамизга навбатдаги беш йилликнинг охири — 1985 йилга келиб 500-530 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришдек жиддий ва масъулиятли вазифа қўйилляпти. Қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантиришнинг катта программаси ва республикамиз қишлоқларида юз бераётган социал ўзгаришлар ана шуни талаб қилмоқда.

Яқин йиллар ичида ишлаб чиқариш қувватларини кескин оширишга қаратилган таклифлар ишлаб чиқилмоқда. Бу таклифларда йиғма темир-бетон тайёрлаш, уй-жой бинолари, маданий-маиший объектлар, ишлаб чиқариш мақсадидаги қишлоқ хўжалиги биноларини тиклаш тўла йиғма қурилиш асосида олиб борилиши кўзда тутилиши керак. Шуни айтиш кифояки, министрлигимиз корхоналарида тайёрланаётган йиғма темир-бетон (бизда ихтисослаштирилган йирик панелли уйсозлик заводлари йўқ) маҳсулотлари ҳажми 300 минг квадрат метрга яқин бўлса, 1978—1985 йилларда 1 миллион куб метр ҳажмида йиғма темир-бетон конструкциялари ва буюмлари ишлаб чиқарадиган қувватлар вужудга келади.

Республика партия ва ҳукуматининг министрлик фаолиятини яхшилаш ва унинг ишлаб чиқариш базасини ривожлантириш ҳақидаги доимий ғамхўрлиги ва конкрет ёрдами қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини ривожлантиришдай катта ва масъулиятли вазифани шараф билан бажаришимизда мустаҳкам гаровдир.

Ҳ. НОСИРОВ,
Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министри.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ Ю. ЦЕДЕНБАЛ БИЛАН ДЎСТОНА УЧРАШУВИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Совет Иттифоқида дам олаётган МХРП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, МХР Буюк халқ хурали Президиумининг Раиси Ю. Цеденбал билан 12 августда Қримда учрашди.

Л. И. Брежнев билан Ю. Цеденбал ўртоқлар ўз мамлакатлари ижтимоий-сиёсий ҳаётининг актуал проблемалари тўғрисида, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини ривожлантириш соҳасида КПСС билан МХРП фаолияти ҳақида бир-бирларига ахборот бердилар. Ю. Цеденбал Совет ҳокимиятининг бўлажак 60 йиллик юбилейи ғоят катта халқаро аҳамиятга молик воқеа эканлигини таъкидлаб, монгол халқининг тақдири Улуғ Октябрь социалистик революцияси билан тарихан чамбарчас боғланганлигини айтди. Октябрь революцияси Монголия учун социализм йўлини очиб берган 1921 йилги халқ революциясининг ғалаба қилишида ҳал қилувчи роль ўйнади.

Учрашувда ҳар томонлама совет—монгол ҳамкорлигини ривожлантириш ва чуқурлаштириш масалалари муҳокама қилинди. Жумладан, МХР партия—ҳукумат делегациясининг 1976 йил октябрида СССРга қилган визити вақтида эришилган аҳдномалар қандай бажарилаётганлиги таҳлил қилинди. Совет—монгол иқтисодий алоқаларини янада такомиллаштиришга, бу алоқаларнинг самарадорлигини оширишга катта эътибор берилди. Шу билан бирга Эрдэнэт кон—саралаш комбинати сингари Монголия территориясида биргаликда қурилаётган энг йирик комбинатни ўз вақтида ишга туширишнинг муҳим аҳамиятга эгалиги қайд қилинди.

Л. И. Брежнев билан Ю. Цеденбал баъзи бир актуал халқаро проблемаларни кўриб чиқдилар. Улар кескинликни юмшатиш ва уни жаҳоннинг ҳамма районларига, шу жумладан Осиё қитъасига ёйиш учун бундан буёнги курашнинг муҳимлигини таъкидлаб ўтдилар. Бу эса Осиё давлатлари томонидан актив ва конструктив куч-ғайрат сарфлашни кўзда тутади. Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси Осиё мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар суверенитетни ва чегараларнинг бузилмаслигини ҳурмат қилиш, куч ишлатиш ёки куч билан таҳдид қилишдан воз кечиш, ички ишларга аралашмаслик, тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш сингари асосларда қурилиши учун курашаётганлиги яна бир бор таъкидланди.

Учрашув қатнашчилари социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан халқларнинг миллий-озодлик ҳаракати ўртасидаги ўзаро алоқалар ҳозирги шароитда тобора катта аҳамият касб этаётганлигини қайд этдилар. Миллий мустақиллик ва социал тараққиёт, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш соҳасида бундан буён муваффақиятга эришиш кўп жиҳатдан ана шунга боғлиқ.

Учрашув самимий вазиятда ўтди ва муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан КПСС билан МХРП қарашларининг тўла якдиллигини намойиш қилди.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Андижон область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VI пленумининг якунлари ҳамда КПСС XXV съезди қарорлари асосида партияга қабул қилиш ва ёш коммунистларни тарбиялаш ишини янада яхшилаш тўғрисида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаевнинг доклади муҳокама қилинди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми протокол қисмининг мудираси Наталья Федоровна **Басовани** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

• • •

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми химия саноати тармоғида кўп йил ва самарали ишлаганлиги, завод иқтисодий кўрсаткичларининг мунтазам равишда яхшиланиб боришини реконструкция этилиши, техника жиҳатидан қайта қуроллантирилиши, ишлаб чиқариш қувватлари оширилишига шахсан катта ҳисса қўшганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Фарғона азотли ўғит заводининг директори Саттор Ғафурович **Ёқубовга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берди.

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ДАВЛАТ ҒАМХЎРЛИГИ

СССР янги Конституцияси лойиҳасини мамлакатимиз меҳнаткашлари меҳнатда катта кўтаринки руҳ билан кутиб олиб, муҳокама қилиб, уни тўла ва қизғин маъқулламоқдалар. Лойиҳада меҳнаткашларнинг асл орзу- истаги, умидлари ва бахтли келажаги ифодаланган.

Биз социал таъминоти ходимлари лойиҳанинг 43-моддаси устида кўпроқ мулоҳаза юритамиз. Жумладан мазкур моддада «СССР гражданлари қариган чоқда, касал бўлиб қолганларида, шунингдек меҳнат қобилиятини тўла равишда ёки қисман йўқотганларида ва боқувчисиз қолганларида моддий таъминот олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Бу ҳуқуқ ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларни социал страхование қилиш; қарилик, инвалидлик пенсиялари ва боқувчисиз қолганида пенсия тўлаш, меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотганида нафақалар тўлаш, меҳнат қобилиятини қисман йўқотган гражданларни ишга жойлаб қўйиш; қариб қолган ёлғиз гражданларга ва инвалидларга ғамхўрлик қилиш билан гарантияланади», дейилади.

Ҳозирги кунда областимизда истиқомат қилаётган оилаларнинг деярли ҳаммаси ҳукуматимизнинг социал таъминотидан берилаётган у ёки бу ёрдамдан баҳраманд бўлмоқдалар. 25300 дан ортиқ ишчи, хизматчи, уларнинг оила аъзолари қарилик, инвалидлик ёки боқувчисидан жудо бўлганлиги учун давлат пенсияси олмоқдалар. Буларга ҳар ойда 1 миллион 300 минг сўмга яқин давлат ёрдами беріляпти.

Партия ва ҳукуматимизнинг совет гражданларига кўрсатаётган ғамхўрликлари пенсия ва нафақалар билангина чегараланиб қолмайди. 1976 йилда ва 1977 йилнинг биринчи ярмида 181 нафар Улуғ Ватан уруши инвалидларига қўл билан бошқариладиган «Запорожец» маркали енгил автомашинаси, 34 нафар инвалидга мотоколяска бепул берилди, 344 нафар инвалид санаторий ва курортларда даволаниш учун йўлланма олди. Уларга йўл кираси ҳам тўланди. Уч мингдан ортиқ инвалидга ҳар йили давлат ҳисобидан протез ва ортопедик буюмлари берилади.

Улуғ Ватан уруши инвалидлари биринчи октябрдан 15 майгача ҳаво, темир йўл, сув ва автомобиль транспортидан эллик процент ҳақ тўлаб фойдаланадилар. Улар дори-дармонни бепул оладилар. Шаҳар транспортидан (таксидан ташқари) бепул фойдаланадилар.

КПСС XXV съезди қарорларига биноан тасдиқланган ўнинчи беш йиллик планида кўрсатилганидек: «Ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларга тўланадиган қарилик пенсияларининг минимал миқдори оширилади, социал таъминотни янада ривожлантириш кўзда тутилади».

Областимизнинг революция, меҳнат ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари, пенсионерлар ва кўп болалик оналаримиз, социал таъминот ходимлари СССР янги Конституцияси лойиҳасини муҳокама қилиш шарафига муяссар бўлганликлари учун ўзларини бахтиёр ҳисоблаб, уни қизғин маъқулламоқдалар.

Биз лойиҳанинг 7-бобига қуйидаги жумланинг қўшимча қилиб киритилишини истардик: «Ўз соғлиғини муҳофаза қилиш тўғрисида қайғуриш ҳар бир гражданнинг бевосита бурчидир».

М. ОТАЖОНОВ,
Хоразм область социал таъминоти бўлими мудирининг ўринбосари.

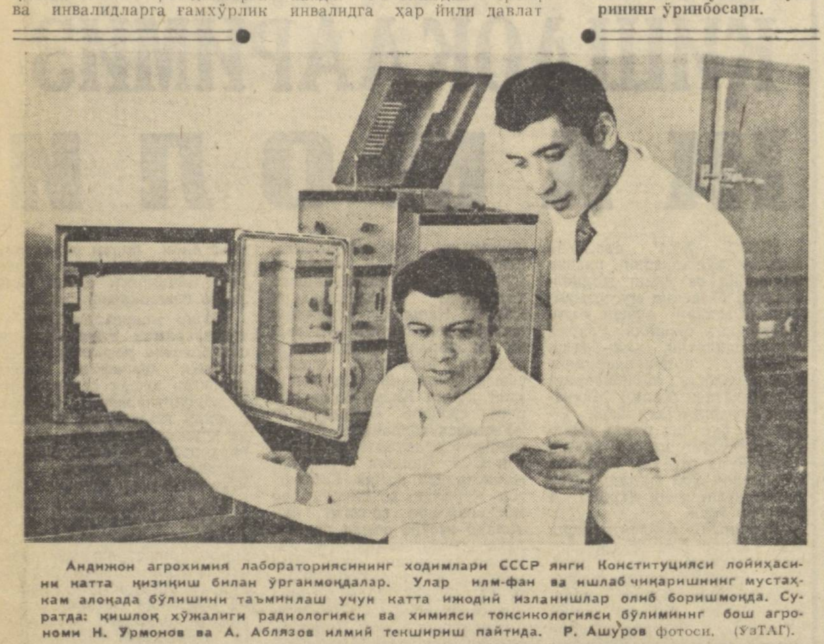

Андижон агрохимия лабораториясининг ходимлари СССР янги Конституцияси лойиҳасини катта қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Улар илм-фан ва ишлаб чиқариш мустаҳкам алоқада бўлишини таъминлаш учун катта ижодий изланишлар олиб боришмоқда. Суратда: қишлоқ хўжалиги радиологияси ва химияси токсикологияси бўлимининг бош агрономи Н. Урмонов ва А. Аблязов илмий текшириш пайтида. Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

ТАКЛИФЛАР, МУЛОҲАЗАЛАР

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ

Мамлакатимизда инсон меҳнат билан шарафланади. Меҳнатдан шон-шуҳрат қозонаётган, иззат-обрў топаётган, ардоқланаётган кишилар беҳисоб. Ҳалол меҳнат қилиб фаровон ҳаёт кечиришга нима етсин! Партия ва ҳукуматимиз СССР гражданларининг меҳнат қилиш ҳуқуқини жорий этиш, меҳнатни муҳофаза қилиш, меҳнатчиларга ҳамма зарур шарт-шароитларни яратиш борасида ҳамиша, бениҳоя ғамхўрлик қилиб келяптилар. Шунинг учун ҳам меҳнат аҳли кишиларнинг қобилиятлари борган сари кенг ва тўла намоён бўлмоқда.

СССР Конституцияси лойиҳасининг 60-моддаси ҳам худди шу масалага бағишланган. Лойиҳада меҳнатни қўриқлаш ишини янада яхшилаш соҳасидаги вазифалар кенг ва асосли равишда баён этилган. Менинг назаримда иш шароитини тағин ҳам яхшилаш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомига қаттиқ риоя қилиш ва меҳнат қилиш жараёнини такомиллаштирабориш кўп жиҳатдан бизнинг ўзимизга боғлиқдир. Агар ҳар бир меҳнатчи шу ҳақда бош қотирса, ўзи танлаб олган соҳада ҳалол меҳнат қилса, ишларимиз янада унумли бўлиши, коммунизм жамияти қуриш программасини бажариш анча тезлашуви турган гап.

Шунинг учун ҳам Асосий Қонун лойиҳасининг 60-моддасини қуйидаги жумла билан тўлдиришни мақсадга мувофиқ деб биламан.

«СССР гражданлари меҳнатни қўриқлаш ва муҳофаза этиш қонунларига оғишмай амал қилишга, меҳнат хавфсизлигини таъминлашда кўмаклашишга мажбурдирлар».

Эргаш ШАМАЕВ,
Бойсун районидаги «Сайроб» совхозининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ПАХТА ДАЛАЛАРИГА—ИЛҒОР ТЕРИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ

ИПАТОВО МЕХАНИЗАТОРЛАРИ ТАЖРИБАСИ АСОСИДА

Фан-техника тараққиёти пахтачилик сингари мураккаб тармоқда ҳам терим ишларида Ипатово методини ижодий қўллашга кенг имконият яратиб беради. Дарҳақиқат, бу тармоқда бир-бирига ўзаро боғлиқ ҳолда ишлайдиган машиналар системаси ёрдамида йиғим-теримга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида 20 дан ортиқ операцияни бажаришга тўғри келади. Фақат теримга тайёргарлик кўриш жараёнидагина ғўзани дефолиация қилиш, машина буриладиган полосаларни тайёрлаш, муваққат суғориш шохобчаларини текислаш ва бошқа хил операциялар бажарилади. Шундан 10-12 кун ўтгач, яъни ғўза барги тўкилганидан кейингина терим агрегатлари далаларга олиб чиқилади.

Ўзбекистон хўжаликларида ўтган йиллар тажрибасига таяниб ҳосилни териб олишда машиналардан фойдаланишнинг группа методи ишлаб чиқилди. Бу терим ишларини ташкил этишнинг замонавий энг муҳим жараёнларидан биридир. Бироқ барча бўғинларда ҳам комплекс технологияга риоя қилинди, деб бўлмайди. Шуни ҳисобга олиб Қишлоқ хўжалик министрлиги, Меҳнатни илмий ташкил этиш маркази ва республиканинг бир қатор пешқадам колхоз ва совхозларининг мутахассислари пахта теримини ташкил этишга янгича ёндашиш йўлини ишлаб чиқдилар. Унга Ипатово механизаторларининг тажрибаси асос қилиб олинди.

Бу йил Ўзбекистон деҳқонлари мамлакатга камида 5360 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Бу — ўтган йилларда эришилган ҳар қандай даражадан юқоридир. Ҳосилнинг 70 процентини, илғор районлар ва хўжаликларда эса 85-90 процентини механизмлар ёрдамида йиғиштириб олиш кўзда тутилмоқда. Тўққизинчи беш йилликка нисбатан ўртача йиллик машина теримини шу кузнинг ўзида миллион тоннага оширишга тўғри келади. Техника тараққиётининг ривожланиши юз мингларча гектар майдонда ерга тўкилган пахтани қўлда термаган ҳолда тугалланган технологияни (дала — пахта териш машинаси — тележка — тайёрлов пункти) жорий этиш имконини беради.

Ипатоволиклар ташаббусига Ўзбекистонда биринчи бўлиб Сирдарё областининг Оқолтин райони механизаторлари қўшилдилар. Ана шу қўриқдаги район ҳар йили пахта етиштиришни кўпайтираётганлиги, унинг ҳосилдорлигини ошираётганлиги ва комплекс механизациянинг кенг қўлланаётганлиги билан машҳур. Оқолтин хўжаликларида 42 та терим—транспорт отряди ташкил этилди. Бу отрядларнинг ҳар бирига ўртача олганда 600-650 гектар пахтазор тўғри келади. Отряд ана шу майдонга яраша зарур йиғим-терим ва транспорт техникаси билан таъминланган. Амалда бутун ҳосилни механизаторлар, четдан ишчи кучи жалб қилинмаган ҳолда йиғиштириб оладилар. Ҳар бир механизатор зиммасига тўғри келадиган майдон катта бўлган қўриқдаги район учун бу — жиддий муваффақиятдир. Районда пахта тайёрлаш давлат планини рекорд даражадаги қисқа муддатда бажариш мўлжалланмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Оқолтин райони тадбирларини маъқуллади ҳамда барча маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига шу йилнинг пахта йиғим-теримида бу усулни қўлланиш юзасидан амалий чоралар кўришни тавсия этди.

Ўзбекистон колхоз ва совхозларида шу кунларда икки мингдан ортиқ комплекс терим — транспорт отряди тузиш ниҳоясига етмоқда. Отряд — меҳнатни ва иш жараёнини ташкил этишнинг сафарбарлик, мавсумий формаси бўлиб, йиғим-теримда поток технологияни жорий этишга, меҳнат унумдорлигини ошириш, иш муддатларини қисқартириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш мақсадида механизация воситаларидан самарали фойдаланишга ёрдам беради.

600—700 гектар майдондаги пахтани йиғиб-териб олишга мўлжалланган отряд составига нима киради? Бизнинг мутахассисларимиз ҳисоб-китоб қилаётганларида янги ва эскидан суғориб келинаётган районлардаги йиғим-терим шароитининг турличалигини, ҳосилдорликнинг паст-баландлигини эътиборга олдилар. Терим — транспорт отрядида қуйидагилар бўлиши керак: муваққат суғориш шохобчаларини текислаш, машиналар айланадиган йўлкалардаги ўсимликни юлиш ва бу йўлкаларни текислаш учун иккита тайёрлов звеноси; 4-5 терим звеноси, 2-3 транспорт звеноси; битта техника хизмати кўрсатиш звеноси (бу звенонинг вазифасига агрегатларни ёнилғи-мойлаш материаллари билан тўлдириб туриш, пахта териш машиналарининг кўк илашган шпинделларини ювиш ҳам киради); маиший хизмат кўрсатиш звеноси.

Ўртача олганда ҳар бир отрядга қуйидагилар бириктириб қўйилади: Зарур қуролларга эга бўлган 3-4 та ҳайдов трактори, 2-3 та ОВХ-14 пуркагичи, 15-17 та пахта териш машинаси, 5-6 та кўрак узиш машинаси, 2-3 та механик подборщик, 3-4 та кўрак чувиш машинаси, 7-8 та транспорт трактори, 30-35 та тележка ва 1-2 та пахта ортадиган машина, техник қаров агрегати, заправка агрегати ҳамда иш жойига иссиқ овқат етказиб бериш учун жиҳозланган машина.

Ҳамма отрядлар техникадан икки сменада фойдаланишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Бу йил колхоз ва совхозлардаги пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчилари сафи 25 минг кишига ортди. Ғаллани комбайнда ўриш тажрибасидан фойдаланиб, ҳар бир пахта териш агрегатига ёрдамчи механик-ҳайдовчи бириктириб қўйилади. Бу барча пахта териш техникасининг кунлик ва мавсумий унумдорлигини ошириш вазифасини амалий ҳал этиш имконини беради.

Иш ҳажмининг катталигини ҳисобга олиб муваққат отрядлар штатига, шунингдек агроном, механик ва трактор-далачилик бригадаларининг раҳбарлари ҳам киритилган. Трактор-далачилик бригадаларининг раҳбарлари меҳнат ва маҳсулотни ҳисоб-китоб қилиб борадилар, терим сифатини доимий назорат қилиб турадилар ҳамда отряд бошлиғига оператив тарзда ёрдам берадилар. Худди Ипатово районида бўлгани каби ҳар бир отрядда вақтинча партия ва комсомол группалари тузилмоқда.

Техника даражасининг ўсганлиги, терим — транспорт отрядлари комплекслари системасига ўтилиши механизациялашган меҳнат унумдорлигини ошириш вазифасини ҳал этишга нисбатан талабчанликни кучайтиришга имкон беради. Бир неча йилдирки, республика бўйича ҳар бир пахта териш машинасининг мавсумий унумдорлиги ўртача 100-105 тоннадан тўғри келмоқда. Мингларча механизаторлар ўз машиналари бункеридан 150-200 тоннадан ва ҳатто ундан ошириб пахта тўкмоқдалар. Ўнлаб хўжаликлар ва районлар ҳосил теримини 85-90 процент механизациялаштириб ҳар бир агрегатнинг мавсумий унумдорлигини ўртача 130-140 тоннагача етказмоқдалар. Чунончи, Учқўрғон, Задарё, Оққўрғон, Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ ва баъзи бошқа районларнинг хўжаликлари ана шундай кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Айни пайтда машиналарнинг мавсумий унумдорлиги 60-70 тоннадан ошмаётган хўжаликлар ҳам анчагина. Бунга сабаб шуки, техник нуқсонлар сабабли машиналар бекор туриб қолади, механик-ҳайдовчилар айрим қисмининг малакаси паст, ҳосилни йиғиб-териб олишга дала яхши тайёрланмайди, терилган пахтани бўшатиш учун прицепларни кутиб қолиш натижасида терим агрегатларининг иш вақти кўплаб беҳуда кетади.

Йиғим-терим олди бўлган ҳозирги даврда биз ғўзани дефолиация қилишни юқори сифат билан ўтказишга алоҳида эътибор бериб, шу ҳақда қайғурмоқдамиз. Ғўза баргини сифатли тўкиш — ҳосилни механизация билан териб олиш поток технологиянинг муваффақиятининг энг биринчи шартидир. Шу муносабат билан Тошкент области тажрибаси мутахассисларни қизиқтириб қолди. Бу областда шаблон рецептлардан дадил воз кечилиб, ўтган кузда барча майдонларда ғўза дефолиациясини бирмунча эрта ва қисқа муддатларда ўтказилди. Сентябрнинг учинчи ўн кунлигига келиб ҳосилни машинада териш авж олдириб юборилди.

Бунга қарама-қарши равишда айрим бошқа областларда дефолиация сентябрь ойининг охиригача чўзиб юборилди, натижада машиналар унумдорлиги жуда паст бўлди ,машина терими плани бажарилмай қолди. Демак, дефолиация муддати ва сифати ҳақида қайғуриш — терим отрядларимиз ўз ишини бошлайдиган биринчи ва асосий масаладир. Республика бўйича терим отрядлари составига 9 мингга яқин чанглагич-пуркагич киритилганлиги бежиз эмас. Бу машина бултурги мавсумда ғўзани дефолиация қилишда жуда қўл келди. Тракторга осилган ОВХ-14 пуркагичлари эндиликда ярим миллион гектар пахтазорга, биринчи навбатда аҳоли пунктлари, сув манбалари, боғ ва токзорлар яқинидаги далаларга ишлов бермоқда. Ҳозир терим мавсуми бошланиши олдидан маҳаллий қишлоқ хўжалик органлари отрядлар, звенолар ва ҳар бир механизаторга ҳосил ва машиналар маркасига мувофиқ тарзда белгилаб чиқилган кунлик ва мавсум бўйича унумдорлик нормаларини етказмоқдалар. Ўртача олганда икки сменали иш шароитида икки қаторли машина экипажи биринчи теримда кунига 6-7 тоннадан, тўрт қаторли машина экипажи 8-10 тоннадан, иккинчи теримда эса мувофиқ тарзда 4-5 ва 6-7 тоннадан пахта тўкиши белгиланган. Мавсумда икки қаторли агрегатларнинг ўртача унумдорлигини 120-125, тўрт қаторли агрегатлар унумдорлигини эса 150-170 тоннага етказиш учун реал имконият бор. Такрорлаб ўтамизки, булар — ўртача кўрсаткичлардир. Кўпчилик илғор хўжаликлар ҳеч шубҳасиз бу кўрсаткичлардан анча ўзиб кетадилар.

Таъкидлаб ўтиш зарурки, терим комплексининг юксак унумдорликка эришуви кўп жиҳатдан тайёрлов корхоналарининг аниқ ишлашига боғлиқ. Бултур Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Оқолтин, Дўстлик ва бошқа районлар кунлик пахта топширишни планга нисбатан 10 процентгача етказдилар. Умуман олганда Тошкент области пахта тайёрлаш кунлик суръатини 6 процентгача чиқарди. Бундай суръатга хўжаликлар ва тайёрловчиларнинг ҳамжиҳатликда ишлаши туфайли эришилди.

Бу йилги мавсумда кунлик пахта тайёрлаш суръатлари кескин даражада ошиши кутилмоқда. Ҳисоблар шуни кўрсатмоқдаки, йиғим-теримнинг энг қизиган паллада республика кунлик пахта топширишни 200 минг тоннагача етказиши ва ундан ҳам оширишни мумкин. Шу муносабат билан пахтакорлар тайёрловчиларга мурожаат этиб, пунктлар ва заводларни катта пахта оқимига ўз вақтида тайёрлаб қўйиш, асбоб-ускуналар ремонтини, юк ортиш-тушириш жараёнларини янада механизациялаш бўйича тадбирларни тезроқ тугаллашга чақирмоқдалар. Колхоз ва совхозлар ҳам ўз навбатида тайёрлов пунктларига амалий ёрдам кўрсатишни планлаштирмоқдалар. Ҳар бир терим-транспорт отряди тайёрлов пункти зонасида доимий ишлаш учун битта трактор ажратади. Унинг вазифаси пахта ортилган прицепларни бунтлар олдига ҳайдаб бориш ва бўшаган прицепларни пункт дарвозасидан чиқариб қўйишдан иборат. Ишнинг шу йўсинда ташкил этилиши прицеплар оборотини ўртача 20 процент оширади.

Қишлоқ хўжалик министрлиги мутахассислари ҳозир илғор терим-транспорт комплекслари коллективларини моддий рағбатлантириш бўйича тавсияларни тайёрламоқдалар. Ҳақ тўлашнинг амалдаги принципларидан ташқари иш муддати ва сифатига қараб моддий рағбатлантириш кўзда тутилмоқда. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари йиғим-терим муддатларини қисқартириш, бинобарин пахта сифатини яхшилаш имкониятларини қараб чиқишлари керак бўлади. Ҳозирги пайтда Ўзбекистоннинг кўпгина хўжаликлари пахта тайёрлаш давлат планини 10-15 кунда бажармоқдалар. Ғўзанинг биологик хусусияти шундайки, у ҳосилни икки марта теришни, кўракларни алоҳида узишни, сўнгра эса ерга тўкилган пахтани териб олишни тақозо этади. Шундай бўлса-да, иккинчи теримдан кейинги иш жараёнини узоққа чўзиб юбориш мумкин эмас. Бу йилги шароит аниқ вазифа — республика пахта далаларида барча йиғим-терим ишларини октябрнинг охирида тугаллаш вазифасини қўйиш имконини бермоқда.

Ўзбекистон деҳқонлари пахтадан юқори ҳосил тўплаш учун астойдил кураш олиб бормоқдалар. Терим — транспорт отрядларининг ташкил этилиши, бутун комплекснинг аниқ ишлаши Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги нишонланадиган йилда пахта йиғим-терими мавсумини уюшқоқлик билан ўтказиш учун ишончли гаровдир.

А. УРКИНБОЕВ,
Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри.

(«Сельская жизнь» нинг 12 август сонидан).

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин Тўла асарлар тўплами бешинчи нашрининг ўттизинчи томини ўзбек тилида босмадан чиқарди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти асарни босмага тайёрлаган.

[ЎзТАГ].

АКАДЕМИЯНИНГ ЯНГИ ИНСТИТУТИ

Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг микробиология институти ташкил қилинди. У академиянинг микробиология бўлими негизида барпо этилди.

Микроорганизмларнинг асосий группаларини физиологик-биохимик жиҳатдан ўрганиш, физиологик актив моддалардан халқ хўжалигида фойдаланиш учун уларни биологик синтез қилишнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш янги илмий муассаса ишининг асосий йўналишлари бўлиб қолади. Республика микробиологлари олдида қишлоқ хўжалик экинларининг маҳсулдорлигини ошириш, ифлосланган сувларни тозалаш учун микроорганизмлардан фойдаланиш асосларини ишлаб чиқиш ўсимликларнинг касалликлари ва зараркунандаларига қарши кураш олиб бориш вазифалари ҳам турибди. Янги институт мутахассислари халқ хўжалигида фойдаланиш учун микроорганизмларни кўплаб етиштириш методларини такомиллаштириш масаласи билан ҳам шуғулланадилар. (ЎзТАГ).

СОДИҚ ЛЕНИНЧИ

Я. Э. РУДЗУТАК ТУҒИЛГАН КУННИНГ 90 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби, содиқ ленинчи, профессионал революционер Ян Эрнестович Рудзутак Ўрта Осиёда социалистик қурилиш ишига катта ҳисса қўшди.

Я. Э. Рудзутак 1887 йили 3 (15) августда Курляндия (ҳозирги Латвия ССР)нинг Гольдинген уездига қарашли Курситенск волостида хизматкор батрак оиласида дунёга келди.

Меҳнат фаолиятини жуда эрта бошлади. 14 ёшидан бошлаб чўпон ва батрак бўлиб ишлайди, 16 ёшида эса Ригага кетади ва у ерда қора ишчи бўлиб ишлайди. У ерда яширин социал-демократик ташкилотга киради ҳамда революцион ҳаракатда актив қатнашади. Бу даврда у марксистик адабиётларни ўрганди, ишчиларнинг митинг ва стачкаларида актив қатнашди, профессионал революционер бўлиб етишди.

1905 йил баҳорида Я. Э. Рудзутак Коммунистик партия сафига кирди ва ўзининг бутун онгли ҳаёти, таланти ва куч-ғайратини ишчилар синфи, улуғ Ленин партияси ишига, социализм қурилишига бағишлади.

Профессионал революционер биринчи рус революциясида актив қатнашди. У ишчилар ўртасида катта агитация ва пропаганда ишлари олиб борди, Ригада стачка ҳаракати ташкилотчиларидан бири бўлди. Тезда у Рига партия ташкилотининг таниқли раҳбарларидан бирига айланди, 1906 йилдан РСДРП Рига комитети ва Марказий пропаганда коллегияси аъзоси бўлди.

Революцион ҳаракатда актив қатнашганлиги учун у қамоққа олинди ва 1917 йил февраль буржуа-демократик революцияси кунлари озод қилинади. Я. Э. Рудзутак 1917 йилдан ишчи депутатлари Москва Советининг сайёр инструктори, тўқимачилар касаба союзи Москва комитети президиуми аъзоси ва секретари бўлиб ишлайди.

Я. Э. Рудзутак тўқимачилар етакчиси сифатида уларнинг куч-ғайратини тўқимачилик саноатини тиклашга қаратади. У тўқимачилик саноатида ленинча ишчи контроли ғоясини амалга оширишга кўп куч сарфлайди.

Я. Э. Рудзутак тўқимачилик касаба союзи Бутунроссия совети раиси ва ВЦСПС аъзоси қилиб сайланади. 1918 йил май ойидан бошлаб у халқ хўжалиги Олий Кенгаши аъзоси қилиб тасдиқланади ва тўқимачилик саноати бўлимига раҳбарлик қилади.

Ўша кезларда у В. И. Ленин билан биринчи марта учрашади ва бевосита унинг раҳбарлигида ишлай бошлайди. Бу унинг учун катта большевистик мактаб бўлади ҳамда у мамлакатнинг йирик партия ва давлат арбобларидан бири бўлиб етишишида катта роль ўйнайди.

Ян Эрнестович В. И. Ленин раҳбарлигида ишлаган даврини эслаб шундай деб ёзган эди: **«У ҳар бир кишининг кўнглига йўл топа олар, уни тушунар ҳамда у энг яхши бажара оладиган революцион ишга йўллар эди».**

Мамлакатда кийим-кечак, пойафзал, ғалла етишмай турган қийин йилларда тўқимачилик саноати бошқармасига айниқса алоҳида эътибор берилган эди. Мазкур бошқарма ишини яхшилашга В. И. Ленин катта аҳамият берди ва унга ҳар томонлама ёрдам кўрсатди.

1918 йил 18 апрелида РСФСР ХКС В. И. Ленин раислигида РСФСР ХХОК тўқимачилик бошқармасининг пахтачиликни тиклаш ва пахта харид қилиш учун 502424500 сўм ажратиш ҳақидаги таклифини қабул қилди.

1918 йил март ойида В. И. Ленин пахта тайёрлаш ва харид қилишни давлат қўлида марказлаштириш учун пахта банки ташкил қилиш, пахтани тақсимлашни тўқимачилик саноати бошқармасининг пахта секцияси ихтиёрига ўтказиш тўғрисида Я. Э. Рудзутак киритган таклифни маъқуллади.

Кўп ўтмай Туркистон Халқ Комиссарлар Совети РСФСР ХКС раиси В. И. Ленин ҳамда ХХОК аъзоси Я. Э. Рудзутак имзоси билан қуйидаги телеграммани олди: **«Пахта тайёрлаш ва харид қилиш иши Туркистон пахта банки қўлида марказлашади. Тақсимлаш учун барча пахта тўқимачилик бошқармаси ихтиёрига келиб тушади».** Мазкур қарорга биноан, Туркистоннинг бир қатор йирик шаҳарларида пахта банклари ташкил этилди, улар Туркистонда пахтачиликни тиклаш ва ривожлантиришда катта роль ўйнади.

Пахтачиликни тиклаш ва ривожлантириш ирригация ишлари билан узвий боғлиқдир. Шу сабабли В. И. Ленин, Коммунистик партия ирригация иншоотларини тиклаш ва кенгайтириш ҳамда мелиорация ишларини ўтказишга катта аҳамият берди.

1918 йил 17 майда В. И. Ленин «Туркистонда суғориш ишлари ва бу ишларни ташкил қилиш учун 50 миллион сўм ажратиш тўғрисида»ги декретга имзо чекади. РСФСР ХКС В. И. Ленин раислигида бошқа масъул ходимлар билан бир қаторда Я. Э. Рудзутакни мазкур қарорни амалга ошириш учун масъул раҳбар қилиб тайинлади. Кўп ўтмай Мирзачўлда ва Туркистоннинг бошқа районларида қўриқ ерларни ўзлаштириш ишлари бошланиб кетди. Бу ишларга Ян Эрнестович муносиб ҳисса қўшди.

РСФСР ХХОК тўқимачилик бошқармасининг раиси Я. Э. Рудзутак Туркистон экономикасини, айниқса унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни яхши биларди. Ўша кезларда ўлкада энг муҳим ва қийин соҳалардан бири иқтисодий масалалар эди. Шу сабабли Турккомиссия унга энг муҳим ишлардан бирини — Туркистонда иқтисодий сиёсат ва озиқ-овқат ишларига раҳбарлик қилиш вазифасини топширди. Бу соҳада унинг қобилият ва таланти, ғайрат ва маҳорати янада тўлароқ намоён бўлди. У халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш ҳамда аҳолини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлашдан иборат комплекс масалалар билан шуғулланди.

Я. Э. Рудзутак Турккомиссия аъзоси сифатида оммани Туркистон халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантиришга сафарбар этиш мақсадида Туркистон Компартияси Марказий Комитети, Туркистон МИК йиғилишларида конкрет таклифлар билан чиқади.

Ян Эрнестович Туркистон экономикаси билан боғлиқ бўлган барча масалаларни чуқур ўрганди ва ҳал қилди. Масалан, тери ишлаш саноати ишини яхшилаш, Орол денгизида балиқ тутишни кўпайтириш, ишчи, инженер-техник ходимлар ва бошқаларнинг турар жой шароитини яхшилаш — ана шу масалаларнинг ҳаммаси билан у жиддий шуғулланди.

Я. Э. Рудзутак Турккомиссиянинг топшириғига мувофиқ энг муҳим масалаларни партия ва ҳукумат олдига қўйди ва улардан ўз вақтида ёрдам олади. РСФСР ХХОК 1920 йил 14 июлда Я. Э. Рудзутак докладида асосида ўлкада пахтачиликни тиклаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилади. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарор Туркистонда пахтачиликни жадал ривожлантиришда муҳим роль ўйнади.

Рус ишчилар синфи Турккомиссия ташаббуси, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлигида ўлка пахтакорларига ғоят катта ёрдам кўрсатди. Туркистонга машина, трактор, қишлоқ хўжалик асбоблари, ғалла, газлама ва кўпгина бошқа нарсалар жўнатилди. Туркистонга Москва ва Петроградцан, Оренбург ва Украинадан, Донбасс ва Ростовдан, Иваново-Вознесенскдан эшелон кетидан эшелон жўнатилиб турди.

Туркистон меҳнаткашлари партия ва ҳукуматнинг оталарча ёрдамига жавобан ўзларининг интернационал бурчларини адо этиб, ғоят катта қийинчиликларни енгиб, мамлакатнинг саноат марказларига пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришни кўпайтирдилар. Фақат 1920 йилнинг биринчи ярмида мамлакатнинг саноат марказларига 1454 вагон пахта жўнатилди.

1920 йил 12 январдан бошлаб Я. Э. Рудзутак зиммасига Туркистон Халқ Хўжалик Кенгаши, Молия, Меҳнат, Социалтаъминот Комиссарликлари, озиқ-овқат органлари, Адлия комиссарлиги ва Давлат контроли комиссарлигига раҳбарлик қилиш вазифаси юклатилди. Бу даврда у маҳаллий аҳолини давлатни бошқаришга жалб қилишга катта аҳамият беради. Турккомиссия амалга оширган тадбирлар натижасида Туркистонда давлат аппарати иши ва бутун Советлар фаолияти аста-секин яхшилана борди.

Я. Э. Рудзутак 1920 йил май ойидан бошлаб ВЦСПС президиуми аъзоси бўлиб, ВЦСПС-нинг ишлаб чиқариш бўлимига бошчилик қилди. У бу лавозимда ишлаган вақтда ўзининг талант ва қобилиятини янада ёрқинроқ кўрсатди.

1920 йил охирида троцкийчилар «ишчи оппозицияси», «демократик централистлар», «сўл коммунистлар»дан иборат группа партияни касаба союзларнинг роли ва вазифалари тўғрисида мунозара бошлашга мажбур қилди.

В. И. Ленин оппортунистларнинг антипартиявий платформасига қарши Я. Э. Рудзутакнинг тезисларига юксак баҳо бериб, бундай деган эди: **«Мана бу — платформа, у ўртоқ Троцкийнинг кўп ўйлаб ёзган нарсасидан ҳам ва ўр. Бухарин сира ўйламасдан ёзган нарсасидан ҳам юз марта яхшироқ».**

РКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси В. И. Ленин иштирокида Туркистондаги оғир аҳволни ҳисобга олиб, 1921 йил 21 мартда Я. Э. Рудзутакни яна Туркистонга юбориш тўғрисида қарор қабул қилди. У РКП(б) Марказий Комитети Туркбюроси ва Турккомиссия раиси қилиб тасдиқланди.

Владимир Ильичнинг содиқ сафдоши Ян Эрнестович партия ва Совет давлатининг масъул топшириғини бажариб, машҳур Генуя конференцияси ишида қатнашди ва Ленин йўлини сабот ва қатъият билан олиб борди.

СССРнинг ташкил этилиши ҳамда биринчи СССР Конституциясининг қабул қилиниши билан боғлиқ бўлган жуда катта партия ва совет ишларида ҳам у фаол қатнашди.

Рудзутакнинг 1922-1924 йиллардаги самарали фаолияти Туркистон ўлкаси билан боғлиқдир. РКП(б) МК Туркистон бюроси, Ўрта Осиё бюросининг раиси сифатида, у ўлка партия ташкилотларини мустаҳкамлаш, Совет ҳокимияти ғалабаларини кенг фронт бўйлаб авж олдиришга катта эътибор берди. Большевиклар партияси раҳбарлигида, В. И. Лениннинг сафдоши ва содиқ дўсти Я. Э. Рудзутакнинг иштирокида Ўзбекистон ва Туркманистон Совет Социалистик Республикалари, шу республикаларнинг Коммунистик партиялари барпо этилди.

Ўзбекистонда доно ленинча миллий сиёсатнинг тантана қилиши, маҳаллий миллатлардан кадрлар тайёрлаш, уларни жой-жойига қўйиш ва тарбиялашдек энг актуал ва муҳим масалалар унинг доимий диққат марказида турди.

Партия ва Совет ҳукумати уни қаерга масъулиятли ишларга юбормасин, ҳамма жойда у коммунистларга хос ғайрат билан ишлади, ленинча иш услубини қарор топтириш йўлида катта куч сарфлади.

Таниқли партия ва давлат арбоби, профессионал революционер, содиқ ленинчи Я. Э. Рудзутакнинг номи шунинг учун ҳам совет кишилари қалбидан абадий жой олган.

Қ. ҲАСАНОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

Наманган область Тўрақўрғон районидаги «Намуна» колхозининг В. Абдуллаев етакчилигидаги маккажўхорикорлар бригадаси қисқа муддат ичида бутун ҳосилни йиғиб олди. Суратда: маккажўхори ўрими пайти.

Т. Каримов фотоси.

ПАХТА ТОЗАЛАШ ЗАВОДЛАРИ — ЯНГИ МАВСУМГА

БАРЧА РЕЗЕРВЛАРДАН ФОЙДАЛАНИБ

Тошкент пахта тозалаш ва ишлаб чиқариш саноат бирлашмаси юбилей йилининг етти ойи топшириғини муваффақиятли бажарди. 1976 йилда етиштирилган пахта ҳосили июнь ойидаёқ қайта ишлаб бўлинди. Маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Натижада мамлакат тўқимачилари ва чет элдаги истеъмолчиларга фақат аъло сифатли тола ҳамда момиқ жўнатилди.

КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашаётган пахта тозаловчилар Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига олган юксак социалистик мажбуриятларини адо эта бориб, юбилей йили ҳосилини ўз вақтида ва сира нобуд қилмай қабул этишга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар.

Қатор корхоналарда пахта тайёрлаш ва уни қайта ишлашни тезлаштиришга қаратилган янги технологияни жорий қилишга катта эътибор берилмоқда. Кўпгина корхоналар техникавий жиҳатдан қайта қуроллантирилмоқда. Алимкент пахта тозалаш заводида қилинаётган ишлар, айниқса, ибратли. Бу ерда момиқ ажратиб олувчи «БЛО» машиналари ўрнатилди. Бу янгилик момиқ тайёрлашни янада кўпайтириш имкониятини беради. Юксак унумли пахта қуритиш барабанлари ўрнатилди.

Пискент пахта тозалаш заводининг қуритиш-тозалаш цехи табиий газ билан ишлашга ўтказилди. Керовчи пахта тайёрлаш пунктида Тошкент областида биринчи бўлиб, пахтани бригада усулида айрим-айрим қабул қилиш ташкил этилди. Корхонада тола чиқиндиларини қайта ишлайдиган халқа схемаси жорий қилинди. Заводда ишлаб чиқариш чиқиндилари асосида ишловчи ем тайёрлаш цехи фойдаланишга топширилди. Энди бу ерда чорва моллар учун тўйимли озуқа ҳам тайёрланади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлов пунктларининг 1977 йилги пахта ҳосилини териш ҳамда тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарори бирлашма корхоналарида кенг муҳокама қилинди. Иш қарор асосида ташкил этилмоқда. Бирлашмадаги мавжуд 42 та тайёрлов пунктида, 10 та пахта тозалаш заводида қарорда белгиланган ишлар муваффақиятли бажарилмоқда. Заводлар, тайёрлов пунктлари янги ҳосилни қабул қилиш ҳамда қайта ишлашга тахт қилиб қўйилди. 25 августга қадар янги пахта сушилкалари қурилади ва мавжудларини ремонт қилиш тугалланади.

Бирлашмада янги пахта ҳосилини қабул қилиб олишга қизғин тайёргарлик кетяпти. Тайёрлов пунктлари ва механизация воситаларини ремонт қилиш муддатидан илгари — 10 августда тугалланди. Пахта заводлари эса 1 сентябргача тўла ремонт қилинади.

Тайёрлов пунктлари 1977 йил пахта ҳосилини кунига 8-10 процент миқдорида қабул қила олишига эришиладн. Технология ва энергетика асбоб-ускуналарини юксак сифатли капитал ва профилактик ремонт қилиш таъминланади. Мавжуд 565 комплект механизмлар капитал ремонтдан чиқарилади. 50 комплект янги механизмлар олинди.

Бекобод пахта тозалаш заводига қарашли Акмал Икромов номли, Бўка районида Ленинск тайёрлов пунктлари бу йил биринчи марта хом ашё қабул қилади. Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли, Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозларида ҳам янги тайёрлов пунктлари жадал суръатлар билан қуриляпти.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети бирлашмага қарашли Пискент пахта тозалаш заводи коллективининг юбилей йили план-топшириқларини муддатидан илгари бажариш, пахта заводи ва тайёрлов пунктлари моддий техника базасини 1977 йил пахта ҳосилини қабул қилиш, сақлаш ва қайта ишлашга ўз вақтида ҳамда сифатли қилиб ҳозирлаш юзасидан белгилаган тадбирларини маъқуллади.

Область пахта тозалаш заводлари коллективлари бу ташаббус изидан бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига қабул қилган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун кураш бошладилар. Чиноз, Янгийўл, Бекобод пахта тозалаш заводлари ҳам ўз зиммаларига қўшимча мажбуриятлар олишди.

Бирлашма корхоналарида план-топшириқларини ошириб уддалайдиган кўплаб илғорлар бор. Улар «Ўн тўртлар» ташаббусига қўшилиб, янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Янгийўл пахта тозалаш заводининг мастери Умар Султонов, Чиноз заводи пахта қуритувчиси Раҳматулла Жумабоев, оператор Анвар Поччаев, «Қорасув» заводининг слесари Владимир Афонов, Янгийўл заводи пахта тозаловчиси Нишонали Акбаровлар юбилей йили мажбуриятларини зиёда адо этиш учун курашиб, янги резервларни ишга солмоқдалар. Улар бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажаришга аҳд қилишган.

Ҳ. СУЛТОНОВ,
Ш. МИРҲАБИБОВ.

ЗАР ҚАДРИГА ЕТАЁТГАНЛАР

Далалар кўм-кўк. Ҳаммаёқда меҳнат симфонияси янграяпти. Асад қуёши ерни тандирдек қиздиряпти. Қуёш нури ва деҳқоннинг қалб қўри билан ғўзалар гуркираб ривожланяпти, мўл ҳосил тўплаяпти. Буни, айниқса, Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг 1-бўлими далаларига чиққан киши яхши ҳис қилади. Бригадалараро социалистик мусобақада Абдулла Пўлатов бошлиқ бригада аъзолари байроқдор. Бригаданинг 60 гектар майдонида гектаридан 50 центердан хирмон кўтариш учун пухта асос яратилаётир.

Сув — зар, сувчи эса — заргар. Унинг зари кузда кўтариладиган тоғ-тоғ «оқ олтин» хирмони. Хўжаликда ҳар беш литр сув учун биттадан сувчи тайинланган. Ғўзаларни суғориш ишлари икки сменада ташкил қилинган. Сувчилар группасига махсус гектарлар ажратилган. Ҳар бир сувчи кундузи ва кечаси тўрт гектардан майдондаги экинни қондириб суғориши шарт. Белгиланган план ошириб бажариляпти. 5-6 гектардан майдонга об-ҳаёт таралянти. Бу ишда, айниқса, Пўлат Ниёзов, Эшпўлат Эргашев, Музаффар Авазов, Бахшилло Бердиев ва Тўла Бозоров сингарилар фаоллик кўрсатишяпти.

У. ФАТУЛЛАЕВ.

оламда нима гап

Ҳиндистонда мустақиллик эълон қилинган куннинг 30 йиллигига

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДАН ТАРАҚҚИЁТ САРИ

Ҳинд халқи тўла мустақилликни қўлга киритгунга қадар ниҳоятда оғир ва машаққатли йўлни босиб ўтди. Мамлакатдаги миллий-озодлик кучларининг қатъий ҳаракати, иккинчи жаҳон урушида совет халқи эришган тарихий ғалаба, жаҳон социалистик системасининг ташкил топиши натижасида ҳинд халқининг ўз мустақиллиги учун узоқ йиллар давомида олиб борган кураши 1947 йилнинг 15 августида ғалаба билан тугади. Орадан уч йил ўтгач, Ҳиндистон республика деб эълон қилинди.

Мустақил ривожланиш йилларида ҳинд халқи мустамлакачилик қолдиқларини тугатиш, миллий экономикани ривожлантириш йўлида катта ишларни амалга оширди. Тарихан қисқа давр ичида мамлакат экономикаси тубдан ўзгариб кетди.

Ҳиндистон Республикасида ҳозирги замон индустриясининг етакчи тармоқлари: металлургия, машинасозлик, электр энергетикаси, химия, нефть химияси, самолётсозлик, саноати вужудга келтирилди ва бу тармоқлар жадал ривожланиб бормоқда. 30 йил муқаддам оддий саноат ускуналарини ҳам чет эллардан келтирадиган Ҳиндистон эндиликда бу хил маҳсулотларга бўлган ўз эҳтиёжини қондирибгина қолмай, балки жаҳоннинг кўпгина мамлакатларига ҳам жўнатиб турибди.

Экономиканинг бу қадар тез ривожланишида давлат секторининг кўпайтирилиши, йирик хусусий банклар, шунингдек кўмир ва тўқимачилик саноатининг талайгина қисми национализация қилинганлиги муҳим роль ўйнади. Давлат сектори ҳар йили 120 миллиард рупиялик маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Мустақиллик йилларида мамлакатда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш уч баробар, электр қуввати ҳосил қилиш ўн баробар, миллий даромад икки марта кўпайди. Шу йилнинг ўзида мамлакатда етти миллион тонна пўлат ва икки миллион тонна чўян эритилади. Ўтган йилдагига қараганда 1 миллион тонна кўп, яъни қарийб 9,5 миллион тонна нефть қазиб олинади.

Мамлакат қишлоқ хўжалигида ҳам ўзгаришлар катта бўлди. Жумладан, дон етиштириш икки марта кўпайди. Хусусан 1976 йилда мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил етиштирилди. Омборларга 120 миллион тонна дон тўкилди. Мамлакатда озиқ-овқат проблемаси деярли ҳал этилди.

Ҳиндистоннинг саноат, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда бундай муваффақиятларга эришувида СССРнинг беғараз ёрдами ва қўллаб-қувватлаши катта роль ўйнамоқда. Айниқса, кейинги йилларда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкамланиб бормоқда. СССР ҳозирги пайтда Ҳиндистон территориясида 80 дан зиёд саноат корхоналари ва бошқа муҳим халқ хўжалик объектларининг лойиҳаларини яратиш ҳамда уларни барпо этишда қатнашмоқда.

1971 йилнинг 9 августида имзоланган Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасидаги тинчлик, дўстлик ва ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битим иккала мамлакат муносабатлари йилномасида муҳим босқич бўлиб қолди. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасида кўп йиллардан бери давом этиб келаётган дўстлик ва яқин ҳамкорлик муносабатлари ана шу битимда янада мустаҳкамланди.

Совет Иттифоқи Ҳиндистон республикасига ёрдам берар экан, унга ҳеч қандай сиёсий шартлар юкламайди. Ҳозирги пайтда йилига икки ярим миллион тонна пўлат ишлаб чиқараётган Бхилаи металлургия заводи Совет — Ҳиндистон иқтисодий ҳамкорлигининг илк меваси сифатида вужудга келган. Мамлакатимиз ёрдамида бунёд этилаётган яна бир улкан корхона — Бокародаги металлургия заводи тўла қувват билан ишга тушгач, йилига 4 миллион тонна пўлат эритадиган бўлади. Ранчидаги оғир машинасозлик комбинати, Хардварддаги электр асбоб-ускуналари заводи, Барауни ва Койялидаги нефтни қайта ишлайдиган корхоналар, шунингдек кўмир конлари, иссиқлик ва гидроэлектр станциялар Совет — Ҳиндистон дўстона ҳамкорлигининг рамзи бўлиб қолди.

Шуни айтиш керакки, Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган корхоналарда Ҳиндистонда олинаётган пўлатнинг бешдан бир қисми эритилмоқда, нефтнинг 60 проценти, машинасозлик маҳсулотининг 25, электр ускуналарининг 60 проценти, электр энергиясининг 20 проценти шу корхоналар ҳиссасига тўғри келади.

Совет — Ҳиндистон иқтисодий ва техникавий ҳамкорлиги кучайиб бораётганлиги туфайли иккала мамлакат ўртасида товар айирбошлаш миқдори ҳам кўпаймоқда. 1974 йилнинг ўзида маҳсулот алмашиниш миқдори 616 миллион сўмга етди. Ҳиндистон бизнинг мамлакатимизга чой, кофе, жут, пойафзал, кийим-кечак, турли хом ашё юбориб турибди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга ҳам самарали таъсир кўрсатмоқда. Айниқса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаштириш даражаси ортиб бораётганлигида бизнинг беғараз ёрдамимиз яққол кўзга ташланади. Бу дўст мамлакат далаларида 35 мингдан зиёд совет тракторлари ишлаб турибди.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон республикаси ўртасида 20 йил муддатга имзоланган тарихий битимга мувофиқ илмий, маданий соҳалардаги алоқалар ҳам ривожланиб бормоқда. Олимларимиз атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш, ҳисоблаш техникаси, электроника, космосни тадқиқ этиш соҳаларида ҳар томонлама ҳамкорлик қилишмоқда. Ҳиндистоннинг биринчи сунъий ер йўлдоши — «Арибат»ни яратишда совет ва ҳинд олимлари биргаликда меҳнат қилдилар. Бу йўлдош Совет Иттифоқи территориясидан муваффақиятли учирилди.

Маданият ва санъат соҳасида алоқаларни ривожлантиришда ҳам муҳим ишлар қилинмоқда. Бу соҳадаги ютуқлар ҳар иккала мамлакат халқларини бир-бирига яқинлаштиришга, бир-бирини яхши тушуниб етишига хизмат қилмоқда. Шу кунларда бизнинг мамлакатимизда Совет — Ҳиндистон дўстлиги ойлиги давом этмоқда. Бу ойлик Ҳиндистон мустақиллигининг 30 йиллигига бағишланган бўлиб, ҳар иккала мамлакатни бир-бири билан боғловчи қардошлик ва бирдамлик алоқалари мустаҳкам эканлигини намойиш қилмоқда. Ҳар иккала мамлакатда мунтазам ўтказиб туриладиган ҳафталиклар, кинофестиваллар, дўстлик кечалари, бир-бирларига делегациялар юбориб туриш каби тадбирлар ҳам халқларимизни тобора яқинлаштирмоқда.

Ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг 1973 йилнинг ноябрида Ҳиндистонга қилган тарихий визити Совет — Ҳиндистон дўстлигини мустаҳкамлашга қўшилган янги, катта ҳисса бўлди. Унинг якунлари тинч-тотув яшашнинг намунаси бўлган Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасидаги муносабатларни янада юқори поғонага кўтарди. Осиё ва бутун дунёда тинчликни тағин ҳам мустаҳкамлаш йўлида муҳим тадбирлар белгиланди.

1976 йил ёзида Москвада Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада ривожлантириш тўғрисида имзоланган декларацияда томонлар бир-бирлари билан ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш кенгайтиришга интилаётганликлари, бу ҳамкорлик Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон халқлари ҳаётида Осиё ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш, стабилликни таъминлаш ишида муҳим омил эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Шуни айтиш керакки, 30 йил мобайнида мамлакатни бошқариб келган Ҳиндистон миллий конгресси партияси шу йилнинг март ойида ўтказилган парламент сайловида мағлубиятга учраб, ҳокимият тепасига Жаната парти, яъни халқ партияси келди. Ҳиндистоннинг янги раҳбарлари Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантириш йўлини давом эттиравера миз, деб бир неча бор таъкидладилар. Чунки, замон синовидан ўтган бу дўстона алоқалар ҳинд халқининг туб миллий манфаатларига бутунлай мос тушади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико шу йил апрель ойида Ҳиндистонга қилган визити чоғида Совет — Ҳиндистон муносабатлари бундан буён ҳам 1971 йилги шартнома асосида ривожланаверади деб яна бир марта таъкидлади. Айни вақтда иқтисодий, илмий-техникавий ва бошқа соҳаларда ҳамкорлик тўғрисидаги бир қанча янги битимлар имзоланди.

Совет — Ҳиндистон дўстлиги тараққиётига серқуёш республикамиз ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Ўзбекистон саноат корхоналари Ҳиндистонда қурилаётган кўпгина объектларга турли ускуналар етказиб бермоқда. Ўзбекистонлик мутахассислар саноат корхоналарини лойиҳалашда, асбоб-ускуналарни монтаж қилишда, қидирув ишларини олиб боришда, илмий техникавий кадрлар тайёрлашда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ҳиндистон билан Ўзбекистон олимлари, фан ва маданият арбоблари, санъаткорлар дўстлик ва ҳамкорлик иплари билан мустаҳкам боғланганлар.

Мустақил Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун бир ёқадан бош чиқариб кураш олиб бориб, халқаро майдонда муваффақиятли ҳамкорлик қилмоқдалар, мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши империализмнинг агрессив ҳаракатларига қарши биргалашиб кураш олиб бормоқдалар.

Совет халқлари, шу жумладан, Ўзбекистон меҳнаткашлари 600 миллионлик ҳинд халқини миллий байрам кунида чин юракдан табриклайдилар, уларга экономикани ривожлантириш, социал тараққиётга эришиш, халқаро тинчлик ва хавфсизлик учун олиб бораётган курашида янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

У. ИБРОҲИМОВ.

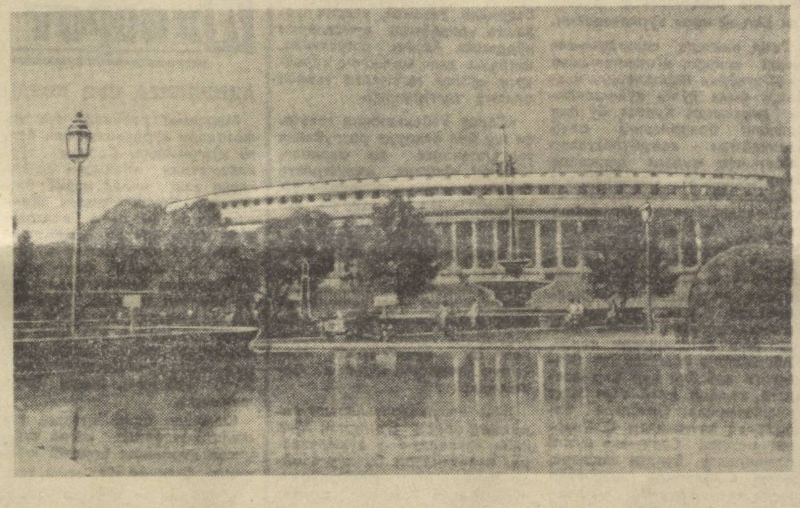

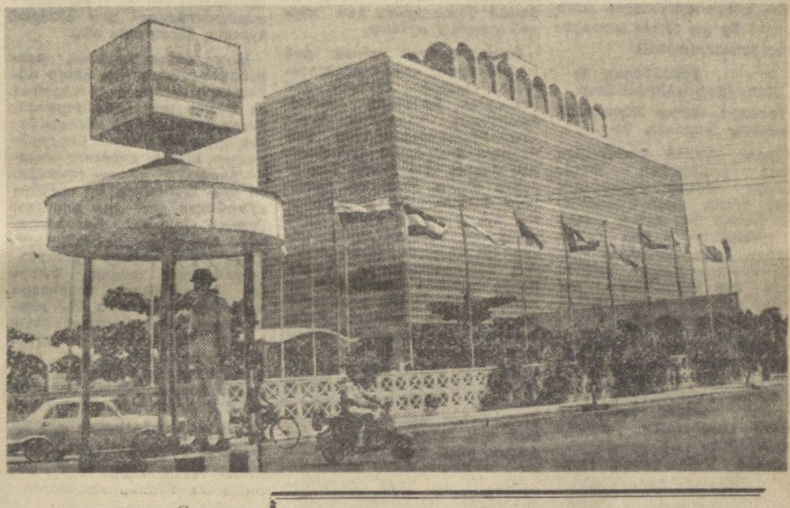

Ҳиндистон ва Покистон халқлари ўзларининг миллий байрамларини нишонламоқдалар. Суратларда: 1. Деҳли. Парламент биноси. 2. Қарочидаги «Интер—Континенталь» меҳмонхонаси.

ТАСС фотохроникаси.

ПОКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 30 ЙИЛЛИГИГА

ПОКИСТОН ШУ КУНЛАРДА

Бундан 30 йил муқаддам — 1947 йилнинг 14 августида дунё харитасида янги мустақил давлат — Покистон Ислом Республикаси пайдо бўлди.

Иккинчи жаҳон урушида Совет Иттифоқининг ғалабаси туфайли Осиё халқларининг миллий озодлик ҳаракати янада кучайди. Шу катта куч таъсирида инглиз мустамлакачилари ўзларининг собиқ Британия Ҳиндистонидаги ҳукмронлигидан воз кечишга мажбур бўлди. Англиянинг бу мустамлакаси Ҳиндистон ва Покистонга бўлиниб, ҳокимият миллий ҳукуматлар қўлига берилди. Бироқ бунда шундай шартлар қўйилдики, бу шартлар кейинчалик Осиёнинг янги мустақил мамлакатлари ўртасидаги нормал ўзаро муносабатларга қаттиқ таъсир кўрсатди ва уларнинг ички ишларига империалистларнинг аралашувини енгиллаштирди. Шунга қарамай, собиқ мустамлакада икки мустақил давлатнинг пайдо бўлиши миллий-озодлик ҳаракатининг муҳим ғалабаси бўлди.

Бугунги Покистон — аграр мамлакат. Аҳолисининг 80 проценти қишлоқ районларида яшайди. Бутун ишчи кучининг 55 проценти дала ишлари ва чорвачилик билан шуғулланади. Шунинг учун ҳам яқин кунларга қадар ҳокимият тепасида турган Покистон Халқ партияси (ПХП) ҳукумати қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга биринчи даражали аҳамият берди. Сўнгги йилларда мамлакатда янги ер ислоҳоти ўтказилиб, помешчиклар ер мулки суғориладиган ерлар ҳисобига 40 гектар ва суғорилмайдиган ерлар ҳисобига 80 гектар миқдорида чекланди. Ортиқча ерлар тортиб олиниб, улар камбағал деҳқонлар ўртасида бепул тақсимланди. Саноат соҳасида асосий эътибор давлат секторини ривожлантиришга қаратилди. Бу давлат секторининг асосини национализация қилинган 10 тармоқ корхоналари ташкил этди.

Миллий ривожланиш планлари ва программаларининг ҳаммаси ҳам қониқарли ҳал қилинди, дейиш қийин. Бир қанча объектив ва субъектив сабабларга кўра, 130 минг оилагина ер олди. Улар ўртасида 1280 минг гектар ер тақсимланди. Бу эса мамлакатдаги бутун экин майдонининг 6,5 процентини ташкил этади, холос. Мамлакат экономикаси ҳамон чет эл капиталига боғлиқдир. Давлатнинг ташқи қарзи 6,3 миллиард долларни ташкил этади. Покистон импортида АҚШ биринчи ўринни эгаллайди ва бу импорт экспортдан анча ортиқдир. Мамлакатда ҳозирги кунга қадар қанд ва унинг бошқа сортларига карточка системаси сақланиб келмоқда. Озиқ-овқат ва энг зарур маҳсулотларнинг нархи тобора ошиб бормоқда. Саводсизликни тугатиш мақсадида амалга оширилаётган тадбирларга қарамай, аҳолининг 80 проценти ёзиш ва ўқишни билмайди, мактаб ёшидаги болаларнинг 56 проценти эса мактабга қатнаш имкониятига эга эмас.

Покистон ҳукумати ташқи сиёсат соҳасида барча мамлакатлар билан дўстона муносабатларни ривожлантиришга ҳаракат қилмоқда. Бу муносабатлар бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, территориал бутунликни ва суверенитетни ҳурмат қилиш принципларига асослангандир. Покистоннинг Совет Иттифоқи билан муносабатлари анча юксак даражага кўтарилмоқда. СССР ёрдамида Карочи яқинида йилига 1,1 миллион тонна пўлат ишлаб чиқарадиган металлургия заводи қурилмоқда. Совет мутахассислари ёрдамида Дходак районида йирик нефть кони топилди. Бу кондан ҳозир дастлабки нефть қазиб олинмоқда.

Сўнгги ойларда Покистонда жиддий сиёсий ларзалар юз берди. Бу ларзалар шу йилнинг 7 мартида бўлиб ўтган ялпи парламент сайловларидан кейин юз берди. Оппозицияда бўлган ва 9 партиядан иборат бўлган Покистон миллий уюшмаси асосан диндорлардан иборат бўлиб, Покистон Халқ партиясининг сайловлардаги ғалабасини тан олмади. Оппозиция бу партиянинг лидери З. А. Бхуттонинг Бош министр лавозимидан дарҳол истеъфо беришини, янги сайловлар ўтказилишини ҳамда сайловолди кампанияси даврида муваққат ҳукумат тузишни талаб қилиб чиқди. З. А. Бхутто бу талабни қабул қилишдан воз кечди. Мамлакатда тартибсизликлар ва намойишлар, кўчаларда қонли тўқнашувлар юз берди. Уч ой ичида 250 киши ўлди, 1726 киши ярадор бўлди. Давлатга 500 миллион доллар миқдорида зарар етказилди.

Кўпгина шарҳловчилар граждан урушига ўхшатиб баҳолаётган бундай вазиятнинг вужудга келиши иқтисодий аҳволни янада оғирлаштиришга, нарх-навонинг кўтарилишига, турмуш қимматининг ошишига сабаб бўлди.

Шундай шароитда қуролли кучлар ҳокимиятни ўз қўлига олди. Мамлакатда ҳарбий ҳолат жорий этилди. Ҳокимият тепасига ҳарбийларнинг келиши чўзилиб кетган сиёсий кризисга хотима берди.

Покистон пиёда қўшинлари қўмондони генерал Муҳаммад Зиёул Ҳақ яқинда — 5 июлда миллатга мурожаат қилди. Ҳозирги вақтда бутун ҳокимиятни ўз қўлида сақлаб турган генерал Муҳаммад ҳарбий маъмурият илгариги ҳукуматнинг бошқа мамлакатлар билан тузган шартномалари ва битимларига қатъий амал қилишини билдирди. У шу йилнинг 18 октябрига белгиланган ва бутун сиёсий партиялар иштирок этадиган янги сайловлар ўтказилганидан кейин граждан ҳукмронлиги қайта тикланишини эълон қилди.

Г. БАЙКОВ,
ТАССнинг Исломободдаги мухбири.

ТАШВИШ ВА ҚОРАЛАШ

Турли мамлакатларнинг таниқли сиёсий арбоблари АҚШ ядро қуролининг янги тури — нейтрон бомбани вужудга келтира бошлаш ҳақида қабул қилган қароридан ташвишланаётганлигини билдирмоқдалар ва бу қарорни қораламоқдалар.

РИМ

Италия парламенти депутатлар палатаси ташқи ишлар комиссиясининг секретари, христиан-демократ Карло Фракандзани Италия ҳукуматига мурожаат қилиб, Қўшма Штатлар нейтрон бомба ишлаб чиқаришни планлаштираётганига қарши «қатъий йўл» тутишни талаб қилди. У Министрлар Советининг раиси ва ташқи ишлар министрига йўллаган мактубида ҳукуматнинг шу проблема хусусидаги нуқтаи назари ҳақида парламентга дарҳол ахборот бериши, шунингдек ҳукумат бомба ишлаб чиқариш лойиҳаларига қарши принципиал йўл тутганлигини намойиш қилмоқ учун халқаро майдонда қандай чоралар кўриш ниятида эканлигини маълум қилиши зарур, деб таъкидлаб ўтилади.

К. Фракандзани ялпи қирғин қуролининг янги турини ишлаб чиқариш қуролланиш пойгасини авж олдириб юборади, ядро можаросининг пайдо бўлиш хавфини кучайтиради, деб жуда хавфсираётганини изҳор қилади.

ҚОҲИРА

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти бош секретарининг ўринбосари Нури Абдил Раззоқ бундай деди: АҚШда нейтрон бомбанинг ишлаб чиқарилиши қуролланиш пойгасини кучайтиради ва жаҳон империализмининг халқаро кескинликни юмшатиш жараёнига халақит бериш учун яна уриниб кўраётганини тасдиқлайди.

У айтдики, Қўшма Штатларнинг ялпи қирғин қуролининг янги турларини тайёрлаш ва ишлаб чиқариш йўлидаги амалий ҳаракатлари қурол-яроғларни чеклаш ҳақида музокаралар олиб бориш учун тўсқинлик қилади ва жаҳон ядро урушининг бошланиш хавфини туғдиради.

АНҚАРА

Туркиянинг таниқли сиёсий арбоби, умрбод сенатор Аҳмет Йилдиз қуйидагиларни айтди: АҚШнинг нейтрон бомбани вужудга келтира бошлаш ҳақидаги ваҳшиёна қарори одамларни ғоят ташвишга солиб қўйди. Оқ уйнинг қарори, деди у, ўтакетган беҳаёлик билан қабул қилинган қарор бўлиб, барча тинчликсевар кучларни ташвишлантирмоқда. Бутун жаҳонда қуролсизланиш ҳақида битим тузишга эришиш йўлидаги кураш қизғин тус олган бир пайтда ана шу қарор қабул қилинди. Америка маъмуриятининг бу қадами қуролсизланишга бағишланган конференцияни чақиришга халақит берибгина қолмай, қуролланиш пойгасини авж олдиради, янги жаҳон уруши хавфини вужудга келтиради, холос.

Агрессив сиёсатни ўтказиш — империализмга хос хусусиятдир. Империализм саросима бўлиб қолди ва ўз мақсадларига эришишни енгиллаштириш учун ҳамиша қулай фурсатдан фойдаланиб қолмоқчи бўлади.

(ТАСС).

ТОШКЕНТНИНГ БУГУНГИ КАМОЛИ.

А. Авазов ва Р. Шагаев фотоси.

Қибрайдаги Бутуниттифоқ ўсимликшунослик институтининг тажриба станцияси коллективи Ўрта Осиёда ва қўшни мамлакатлардаги ўсимлик дунёсини ўрганишда катта илмий изланишлар олиб бормоқда. Суратда: илмий ходим К. Бойметов шафтоли ҳосилини кўздан кечирмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ЯНА ҚОВУН-ТАРВУЗ ҲАҚИДА

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

«Ҳурматли редакция! Шу кунларда бозорларга кирган кишининг дили яйрайди. Хирмон-хирмон қовун-тарвузлар... Аммо гапимизнинг «лекин» томони бор. Уларнинг сифатидан кўнглимиз ранжияпти. «Олой» бозоридан қовун олгандик. Оғизга олсанг туз шимгандек бўласан. Сувда маза бўлса борки, унда маза йўқ. Обдон селитрага бўккан. Қачонгача бу аҳвол давом этаркин!!

Тошкент шаҳар «Юнусобод» массивининг бир гуруҳ аҳолиси».

«Бозор расталарини айланиб, қовунлардан бирини танладик. Азалдан машҳур Мирзачўл қовуни. Еб кўрдиг-у худди совун чайнагандек афтимиз буришиб кетди. Қовунни кўтариб, аҳлат яшигига отдик. Аммо, қовунда нима айб! Ҳамма айб — селитрани пайкалга росаям бостирган «деҳқон» акамизда-ку ахир! Қачон қовун-тарвузларга маза киради! Бу иш билан қизиқувчилар топиламикин!!

Худойберди ва Холмурод КАРИМОВлар.

Тошкент шаҳар Жуковский кўчаси, 5-проезд, 26-уй».

Худди шундай мазмундаги хатлар редакцияга фақат Тошкент шаҳри аҳолисидан эмас, балки республикамизнинг бошқа бир қатор шаҳар ва районларидан ҳам келиб турибди. Ҳа, табиатнинг бу ноёб ноз-неъматлари сифати ҳамон кун тартибидаги энг муҳим, кескин масалалардан бири бўлиб қолмоқда.

Кўплаб газетхонлардан, меҳнаткашлардан келаётган шикоятлар ва илтимосларга биноан «Совет Ўзбекистони» тағин Тошкент шаҳри бозорлари бўйлаб навбатдаги рейдга чиқди.

«Совет Ўзбекистони» газетаси бу масала билан фақат бугун шуғулланаётгани йўқ. Бир неча йил муқаддам қовун-тарвузларнинг номига «селитра» энди қўшиб айтилаётган пайтларда газета «Полизларимизда ғубор қолмасин!» сарлавҳали мақола билан бонг урган эди. Шундан кейин 1975 йилнинг пишиқчилик мавсумида Тошкент бозорлари бўйлаб рейд уюштирилди. Бунинг натижаси «Ширин-шакар қовунлар қани?» номли танқидий мақолада ўз ифодасини топди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати полиз маҳсулотлари сифатини яхшилаш масаласига республикамиз партия ва совет ташкилотларининг диққат-эътиборини қаратди. Республика қишлоқ районлари партия комитетлари ва район Советлари ижроия комитетлари, полизчилик билан шуғулланадиган колхозлар ва совхозлар зарур амалий тадбирларни кўрдилар.

Мамнуният билан таъкидлаш керакки, кўрилган чора ва тадбирлар ҳозирги кунга келиб яхши самара бермоқда. Тошкент бозорларида ўтказилган рейд қатнашчилари бунинг гувоҳи бўлдилар. Бозорларга сифатли қовун-тарвузлар келтирилмоқда. 26-30 июлларда «Госпитальная» бозорига Сирдарё область Ильич районидаги Биков номли совхоз ишчиси Б. Ўролов, Жиззах область Мирзачўл районидаги «Россия» совхози ишчиси Н. Бафоев, Тошкент областининг Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхози ишчиси Ҳ. Қорабоев, Қуйи Чирчиқ районидаги «Москва» колхози аъзоси А. Ниёзовлар олиб келган қовун-тарвузларнинг таркибидаги азотли нитрат сезилар-сезилмас даражада — атиги 4-5 миллиграммни ташкил этади. Эл дастурхонига бундай сифатли ширин-шакар қовун-тарвузларни тортиқ этаётган ҳалол, қадоқ қўлли деҳқонларимизга «Қўлингиз сира дард кўрмасин» десак кам. Худди шундай сифатли қовун-тарвузларни Тошкент шаҳрининг «Октябрь», «Олой» ва бошқа бозорларида ҳам кўплаб учратиш мумкин.

Бироқ, бундай қайноқ дил мақтовларини ҳамма деҳқонларимиз шаънига айтишга тил бормайди. Редакция меҳнаткашлардан келаётган аччиқ таъна-дашномларга тўла хатлардаги фикрларга қўшилмасдан иложи йўқ. Ҳамон бозорларга айрим кимсалар селитрага бўккан, сақлаб қўйсанг тез кунда турган ерида ириб кетадиган маза-матрасиз қовун-тарвузларини тонна-тонналаб келтирмоқдалар. Ҳамон баъзи кишилар «деҳқон» деган табаррук номга доғ туширмоқдалар, дунёга машҳур Ўзбекистон қовун-тарвузларининг шон-шуҳратини оёқ ости қилмоқдалар. «Қовун-тарвуз» деганда уларнинг кўз ўнгида табиатнинг ноёб ноз-неъмати эмас, балки жарақ-жарақ мўмай пул гавдаланмоқда. Энг ёмони, улар «деҳқон» ниқобидаги жиноятчиларга айланмоқдалар. Чунки, улар қовун-тарвузларнинг мағзи-мағзига меъёридан ортиқ селитра сингдириб, эл-юрт дастурхонига «инъом» этмоқдалар.

Мана, шу тоифа «деҳқон»ларнинг айрим «намояндалари»:

Тошкент область Бўка районидаги «Бўка» совхозидан У. Мирзараҳимов, Умаралиев, А. Исматуллаев, О. Суюнов, шу райондаги «Ленин йўли» колхозидан Мирқосимов, Мичурин номли колхоздан Турсунов, Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхозидан В. Мамажонов ва бошқалар Тошкент бозорларига пуллаш учун олиб келган қовун-тарвузлар текшириб кўрилганда таркибида 35 миллиграммдан 52 миллиграммгача азот нитрати борлиги аниқланди.

Бу рўйхатга Паркентдаги Бахрушев номли совхоздан Раҳмонқулов, Бекобод районидаги 4-Далварзин совхозидан Б. Мавлонов, «Ленинград» совхозидан П. Абдуҳалилов, Поп районидаги Ленин номли совхоздан И. Ҳусаиновлар номини ҳам тиркаш мумкин.

Мазкур рўйхатда Бўка район полизчилари—кўпчиликни ташкил этиб турибди. Тошкент бозорларида ҳаддан зиёд селитрага бўктирилганлиги учун санитария-эпидимиология станциялари (СЭС) томонидан брак қилинган ва йўқ қилиб ташланган қовун-тарвузларнинг аксарияти шу райондан келтирилган. Бу нимани кўрсатади? Бу — пахтакорлар учун энг қимматли минерал ўғитлар Бўка район хўжаликларида айрим кимсалар томонидан хомталаш қилинаётганини, район партия комитети ва район ижроия комитетидаги ўртоқлар, хўжалик раҳбарлари (хусусан бу гап кўпроқ «Бўка» совхози раҳбарларига тегишли) эса минерал ўғитларни сақлаш ва улардан фойдаланишда ҳамон тартиб ўрнатмаганликларини кўрсатмоқда.

Тошкент шаҳри аҳолиси Сирдарё ва бошқа областлардан келтирилаётган аксарият полиз маҳсулотларидан ҳам айтарли хурсанд бўлаётгани йўқ.

Шуни айтиш керакки, республикамизнинг бир қатор областлари ўзлари етиштираётган ва бошқа жойларда учрамайдиган қовун-тарвуз навлари билан фахрланишади. Сирдарёликлар шулар сирасига киради. Мирзачўл қовуни таърифини ким билмайди. Бу қовунни «Умрбоқи» деб ҳам аташади. Лекин Тошкент бозорларига Сирдарё областининг Свердлов номли совхози 1-бўлимидан ташриф буюрган Т. Жумаев қовунлари таркибидаги селитра 45,2 миллиграмм, шу областнинг «Оқ олтин» районидаги «Партия XIX съезди» совхозидан «қадам ранжида» қилган Ю. Куржавов қовунларининг селитраси 39,9 миллиграммдан ошиб турса, мирзачўлликлар кўкракка уриб «Умрбоқи!» деб мақташадиган қовунларининг умри қисқа бўлиб қолмасайди, деган шубҳадамиз.

Маълумки, Ўзбекистон қовуни жаҳондаги энг яхши қовунлардан ҳисобланади. Ўлкамиз 150 дан кўпроқ қимматли қовун навларининг ватани. Бу навлар халқаро кўргазмаларда олтин медалларга сазовор бўлган. Яқиндагина Ўзбекистон қовунлари республикадан ташқарига кўплаб чиқарилар эди. Етиштирган маҳсулотларининг «ичидаги дарди»ни яхши билган айрим хўжаликлар ва полизчилар қовун-тарвузларининг ярим йўлдаёқ ириб кетишидан хавфсираб, олис сафарга жўнатишдан чўчишади.

«Олис йўлга ярамайди» деб айрим юмшоқ пўстлоғли, лекин мазасида тенги йўқ ширин қовун навларини ҳозирги кунда умуман экишмаяпти ҳам. Ҳеч бўлмаса, Тошкент бозорларига назар ташлайлик. Республикамиз пойтахтининг бозорларида Мирзачўл қовуни, «Оқноввот» каби бор-йўғи икки-уч хил қовунлар сотиляпти, холос. Қовун навларининг бу даражада кескин камайиб кетиши ҳаммада, айниқса, полизчилик хўжаликларининг раҳбарларида қонуний ташвиш туғдириши керак.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Тошкент шаҳар ва районлари санитария-эпидемиология станциялари ходимлари шаҳар бозорларини инсон саломатлигига зарар етказувчи ўтадориланган қовун-тарвузлардан тозалаш юзасидан катта иш қилмоқдалар. Тошкент шаҳар санитария-эпедимиология станциясининг маълумотига кўра, пишиқчилик мавсуми бошидан то 31 июлгача шаҳар бозорларига келтирилган қовун-тарвузлардан 2798 та намуна анализ қилиниб, шундан 215 та анализда қовун-тарвузлар таркибидаги азот нитрати миқдори нормадан юқори деб топилган. Шу сабабли 508 тонна қовун-тарвуз маҳсулотлари йўқ қилиб ташланган. Маҳсулотларни селитра эвазига «семиртириб», мўмай пулни кўзлаб Тошкент бозорларига оёқ босган кўпгина қовун-тарвузфурушлар яроқсиз маҳсулотларини ахлат қутиларига ташлаб кетмоқдалар. Бундан кейин ана шундайларга нисбатан қатъий чора кўрилаверади.

Рейд пайтида санитария-гигиена ишлари «Госпитальная» ва «Октябрь» бозорларида нисбатан яхши йўлга қўйилганлиги аниқланди. Хуллас, бу йил Тошкент бозорларига олиб келинаётган қовун-тарвузлар сифатининг муайян даражада яхшиланишида бозорларнинг маъмурияти ва санитария-эпедимиология станцияларининг амалий фаолияти сезиларли роль ўйнамоқда. Медицина мутахассислари қовун-тарвузлар таркибидаги азот нитрати миқдорини аниқловчи лабораторияларда анализ усулларини такомиллаштириш устида жиддий бош қотиришлари керак. Лаборатория номукаммал бўлганлиги сабабли ҳар бир анализга камида олти соат вақт сарфланмоқда. Оқибатда бозорларда сотувчилар СЭСларнинг справка беришини кутиб қолмоқдалар. Бундан ташқари, район СЭСларида анализлар шанба ва якшанба кунлари ҳам ўтказилиши керак. Зотан, шаҳар СЭСининг ҳужжатларида, район СЭСлари дам олиш кунларида ҳам ишлаяпти, деб қайд қилинган бўлса-да, аслида бундай эмас. Буни бозорлар маъмурияти ва сотувчилар ҳам тасдиқламоқда.

Шу ўринда яна бир муаммони эслатиб ўтиш зарур. Тошкент бозорларига келтирилаётган қовун-тарвузларни фақат шаҳар лабораторияларида анализ қилиб, улгуриб бўлмаяпти. Шу сабабли қишлоқ районларидаги санитария-эпидимиология лабораторияларини ҳам бу ишга кенг жалб этиш керак. Очиғини айтиш лозим, қишлоқ районларидаги СЭСлар жон куйдириб ишламаётирлар. Буни айрим қишлоқ районлари СЭСлари берган справка билан Тошкент бозорларига йўл олган кимсаларнинг қовун-тарвузлари «палағда» чиқиб, шаҳар меҳнаткашларининг дилини қаттиқ ранжитаётгани кўрсатиб турибди. Шундай экан, қишлоқ районлари партия комитетлари ва ижроия комитетлари бу ишга диққат-эътиборни кучайтиришлари кечиктирилмас муҳим вазифалардандир.

Тошкент шаҳар бозорлари дирекциялари ҳам аҳолига сотилаётган қовун-тарвузлар ва бошқа маҳсулотларнинг сифати учун қатъий жавобгардирлар. Айрим бозорлар маъмуриятининг бу соҳада кўраётган чора-тадбирларида пала-партишлик, расмиятчилик ва юзакичилик ҳоллари кўзга ташланмоқда. Айниқса «Олой» бозори дирекцияси бу масалага жиддий эътибор бериши керак. Тўғри, бозор йил сайин кенгаймоқда, қурилишлар кўлами ортяпти. Аммо, бу бозордаги савдо-сотиқ ва санитария-гигиена ишини беназорат қолдириш лозим деган гап эмас. Рейд қатнашчилари бу ерда мактаб ўқувчиларининг қовун-тарвуз сотаётганларини, чириб-ириган қовун-тарвузларнинг баҳридан ўтолмай, уларни пуллашга уринаётган кимсаларни кўрдилар. Айрим сотувчилар, негадир, ҳали медицина справкаси қўлига тегмасдан тарози олишга улгурганлар.

«Совет Ўзбекистони» газетаси шу йил баҳорда республика телевидениеси ва радиоси, Қишлоқ хўжалик министрлиги билан ҳамкорликда ширин-шакар қовунлар етиштириш, қовунлар хилини кўпайтириш мақсадида республика кўрик-кўргазмаси ўтказилажагини эълон қилган эди. Кўрик-кўргазмага якун ясашга саноқли кунлар қолди. Бунинг учун республика халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида «ширинхах» ўтказилади. Бу — соҳибкорлар меҳнатига ўзига хос кўрик ва имтиҳондир.

Хўш, қовун-тарвузларини селитрага обдон бўктирган Бўка каби районларнинг хўжаликлари, полизчилари бу кўргазмада қатнаша олармикан?! Кўрик-кўргазма ўз касбини ҳурмат қиладиган, эл дастурхонига сифатли ширин-шакар ёз неъматларини етказиб бераётган полизчилар учун тажриба мактаби бўлади. Ўз ҳамёнини ўйлаган «деҳқон»лар учун бу мактабга эмас, шаҳар бозорларига ҳам йўл йўқ.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ,
М. МУҲСИМОВ,
М. САФАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Ахборот

АДИРЛАРГА СУВ КЕЛДИ

Марҳамат районида сув иншоотлари қурилиши яхши йўлга қўйилмоқда. Салкам тўрт километрли «Найман» канали қисқа вақт ичида қуриб битказилди. Канал сувидан «Комсомол 50 йиллиги» колхозининг адир ерлари яшнамоқда.

Ильич номли колхоз территориясидаги «Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги» канали қурилишида ҳам иш қизғин. Узунлиги 7,5 километрли бу канал ўзанидан ҳозиргача 300 минг кубометрдан зиёд тупроқ чиқариб ташланди. Каналга кунига 50-60 куб метр бетон ётқизилмоқда.

Каналдан адир ерларга сув олиш мақсадида насос станцияси қурилиши бошлаб юборилди. Станция тўла ишга тушгач, 400 гектар янги ер ўзлаштириш имкони туғилади.

ЧЎЛҚУВАРЛАР ШАРАФИГА ЁДГОРЛИК

Марказий Фарғона чўли ўзлаштирила бошлаганига 25 йил бўлди. Ўтган чорак аср давомида чўлнинг Андижон области зонасидан 36 минг гектар қўриқ ер очилди.

Чўл бағрида ажойиб шаҳарчалар барпо этилди. Равон асфальт кўчалар чиқарилди, маданий-маиший бинолар, уй-жой массивлари, мактаблар, болалар муассасалари қурилди.

Комсомолобод районидаги «СССР, 50 йиллиги» совхози территориясида чўлқуварлар шарафига ёдгорлик комплекси ўрнатилди. Ёдгорликнинг бўйи 17 метр. Яқин келгусида бу ерда чўлқуварлар оромгоҳи — маданият ва истироҳат боғи барпо этилади.

МАҲОРАТ КЎРИГИ

Областда 10 мингдан ортиқ йигит ва қизни бирлаштирган 546 та бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишлаб турибди. Улар орасидан ажойиб талантлар, халқ ансамбллари етишиб чиқди. Халқ талантлари ўз маҳоратини тинмай оширмоқдалар, меҳнаткашлар ҳузурида тез-тез концертлар бераётирлар.

Ўттизга яқин ансамбль Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган маҳорат кўригида қатнашяпти. Улар орасида Андижон шаҳридаги «Мақом», Москва районидаги «Чашма» халқ ансамбллари, Жалолқудуқ районидаги Димитров номли колхознинг «Бахт», Андижон районидаги «Педагог» ансамбллари бор.

МЕВА ЯНАДА КЎПАЯДИ

Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида 6 та боғ бор эди. Тарқоқ бўлгани учун бу боғлардан дурустроқ даромад олинмасди. Совхознинг эски боғлари аста-секин тугатилиб, қурама адирида 120 гектарли янги боғ яратилди. Бу боғда 30 хил мевали дарахт ўстирилмоқда. Дастлаб экилган ниҳоллар қийғос мевага кирди.

Қурама боғидан яқин келгусида йилига 1700 тоннадан мева олиш мўлжалланмоқда.

ЎҚ ПАРЧАСИ

Қосимжон Абдуллаевнинг бели оғриб юрарди. Ҳеч қандай дори кор қилмасди. У оғриқни иш билан енгмоқчи бўлди. Ҳовлисидаги эски бинони бузиб, ғишт ва ёғочларини ажрата бошлади. Оғриқ зўриқиб кетганидан дармонсизланиб ўтириб қолди. Шу пайт белидан иссиқ сув оққандек туюлди. Бу — сув эмас, қон эди...

«Тез ёрдам» машинаси Абдуллаевни касалхонага олиб борди. Унинг бели ва қўймичидан учта ўқ парчаси топилди. Бу, Улуғ Ватан урушининг қолдиғи эди.

Меҳнат ва уруш ветерани Қосимжон Абдуллаев бел оғриқ касалидан бутунлай холос бўлди. Ҳозир Андижон машинасозлик заводида ишлаяпти.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚИШЛОҚ УЧУН МУТАХАССИСЛАР

Жиззах областида янги совхоз-техникум ташкил қилинди. У Мирзачўл районидаги Абай номли совхоз базасида очилди. Бу ерда сентябрь ойида 120 нафар биринчи курс талабалари ўқишга киришади. Ўқув юрти областнинг қўриқ ерларда жойлашган хўжаликлари учун юқори малакали мутахассислар, жумладан, чорвачилик фермалари учун механиклар, созловчи мастерлар тайёрлаб беради.

Ҳозирги вақтда республиканинг қишлоқ жойларида 10 та техникум ишлаб турибди. Бу йил ана шу техникумлар ўз бағрига 8000 дан кўпроқ йигит ва қизни қабул қилади. Бу йил Бухоро областидаги «Ромитан» совхозида, Андижон областидаги «Савай» совхозида, Наманган областидаги Ленин номли совхозда янги техникумлар очилди.

(ЎзТАГ).

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Реклама ва эълонлар

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/VIII да **Келинлар қўзғолони.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистларининг гастроллари, «Сувда цирк» аттракциони.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

— САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» — **Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безган** (кундуз ва кечқурун), БИЛИМЛАР УЙИ (13, 16, 18.30).

Балоғатга етмаган ёшлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Стажер — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

●

СССР Алоқа министрлиги ТОШКЕНТ АЛОҚА ЭЛЕКТРОТЕХНИКА ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедралар бўйича:

мудирлар (профессор, фан докторлари, доцентлар, фан кандидатлари) линияли электр занжирлар назарияси, радио алоқаси ва радиотехника системалари;

доцентлар: линияли электр занжирлар назарияси, электрон квант асбоблар;

катта ўқитувчилар: сиёсий иқтисод, линияли электр занжирлар назарияси, алоқа корхоналарининг экономикаси ва уни ташкил қилиш ҳамда планлаштириш, жисмоний тарбия ва спорт (2 ўрин).

КОНКУРС МУДДАТИ — 29 августгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Энгельс кўчаси, 108-уй.

●

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАР ИНСТИТУТИ
Профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедралар бўйича:

доцентлар (фан кандидатлари): материаллар қаршилиги, металлар технологияси, физика, йўл машиналари эксплуатацияси ва ремонти, фалсафа;

катта ўқитувчилар: автомобиль транспортининг экономикаси ва уни ташкил қилиш; электротехника (ўзбек тилида дарс бериш), йўл машиналари ва ускуналари, автомобиль транспортининг эксплуатацияси, йўл машиналари эксплуатацияси ва ремонти, олий математика (фан кандидатлари);

ассистентлар: чизма геометрия, назарий механика, материаллар қаршилиги, жисмоний тарбия, илмий коммунизм асослари (ўзбек тилида дарс бериш), йўл машиналари ва ускуналари, йўл қурилиши технологияси ва эксплуатацияси.

КОНКУРС МУДДАТИ — 29 АВГУСТГАЧА.

Қуйидаги адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, ГСП, Карл Маркс кўчаси, 32-уй, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Журналистлар союзи правлениеси, «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти коллективлари газета редактори М. Қориевга акаси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, шоир

Маъруф ҚОРИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитети коллективи Ўзбекистон радиоси музикали эшиттиришлар бош редакциясининг катта редактори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, шоир

Маъруф ҚОРИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси ва СССР Адабиёт фондининг Ўзбекистон бўлими Ўзбекистон Ёзувчилар союзи Наманган область бўлимининг масъул секретари шоир Ҳ. Саъдуллага отаси

Исматулла ЮСУПОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

14 АВГУСТ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Зарядкага сафланинг. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.00 — «Ёзги меҳнат чораги». 13.00 — Музикали киоск. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — «Катта оила» (бадиий фильм). 16.30 — Бугун қурувчилар куни. 17.00 — Қурувчилар кунига бағишланган музикали программа. 17.45 — «Ҳиндистон: тарих ва ҳозирги давр». 18.05 — Ҳужжатли фильм. 18.40 — Мультфильм. 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — Киносаёҳатчилар клуби. 20.10 — СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз. 20.20 — Концерт. 20.40 — Москва — Париж (ҳужжатли фильм). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Чайковскийнинг 4-симфонияси. 23.15 — Концерт. 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Куйланг ёш хонандалар. 10.50 — Телевизион фильм. 11.00 — Қувноқ стартлар. 12.00 — «Соялар чошгоҳда йўқолади» (бадиий фильм, 2-серия). 13.15 — Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига. 14.15 — Ёш киноҳаваскорлар клуби. 15.15 — Шахмат мактаби. 17.35 — Мультфильм. 17.45 — Бугун — қурувчилар куни. 18.05 — Қурувчилар кунига бағишланган концерт. 18.45 — Ахборот. 19.00 — Футбол. «Пахтакор» — СКА (Р). (1-тайм). 19.45 — Бутуниттифоқ ёшлар II спорт ўйинлари ғолибларини мукофотлаш. 20.00 — СССР Конституцияси лойиҳаси сатрларида. 20.15 — Ахборот. 20.40 — «Москва—Париж». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — «Пахтакор» — СКА (Ростов) (2-тайм). 23.15 — Доира рақсга чорлайди.

15 АВГУСТ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Мультфильмлар. 10.55 — Ҳайвонот оламида. 11.55 — Бизнинг биография. 1962 йил. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — «Тиль Уленшпигель ҳақида афсона». 16.40 — «Қора тоғ» (бадиий фильм. 18.05 — «Боғчасарой фонтани» балетидан саҳналар. 18.20 — Шеърхонлик. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Гродно области меҳнаткашлари мусобақалашмоқдалар. 20.00 — 1977 йил қўшиқлари. 20.25 — Фильм-спектакль. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Фильм-спектаклнинг давоми. 23.40 — Волейбол. Эркаклар ўртасида ярим финал. 00.10 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.25 — Мультфильм. 18.40 — «Светафор». 19.10 — Я. Э. Рудзутак туғилган куннинг 90 йиллигига. 19.25 — «Ахборот». 19.40 — Ў. Хошимов. «Нур борки, соя бор» (телетеатр 1-қисм). 21.00 — «Ахборот». 21.20 — «Ҳайтарма» ансамблининг концерти. 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Пахта теримига шаймисиз? 22.45 — Салют, Мария! (бадиий фильм, 1-серия).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун фильм. 19.25 — Ҳамма таниган номаълум киши (бадиий фильм, 1-серия). 20.30 — Янгиликлар. 20.50 — Фильм-концерт. 21.05 — Ҳам меҳнат, ҳам спорт.

Радио

14 АВГУСТ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — СССР санъат усталарининг концерти. 9.15 — «Табассум». 11.15 — Москва. Эрталабки салом! 12.10 — «Узбекистан индустриальний». 13.00 — Чорвадорлар посёлкаси. 13.30 — Сирдарё ГРЭСи коллективининг талабларига биноан концерт. 14.00 — Пахтазор — бу пахтазор. 15.10 — Мактаб ва ҳаёт. 15.25 — Қурувчилар кунига бағишланган концерт. 17.40 — Дам олиш киноафишаси. 18.00 — Москва. Халқаро шарҳловчилар даврасида. 18.30 — А. Эркаев куйлайди. 19.00 — Фарғона область театр артистларининг концерти. 19.20 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.00 — Футбол. «Пахтакор» — «СКА» (Р). 20.45 — Сўнгги ахборот. 20.15 — Енгил куйлар. 22.00 — «Табассум». 22.45 — Эстрада қўшиқлари. 23.15 — «Наво таралсин».

15 август

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 9.15 — Совет турмуш тарзи. 9.30 — Танбур ва дутор тароналари. 11.15 — Ленин партиясининг содиқ фарзанди. 11.30 — К. Отаниёзов ва В. Фаёзов ижро этган қўшиқлар. 12.10 — «Узбекистан индустриальний». 13.00 — Ем-хашак жамғаришнинг боришини текширамиз. 13.30 — «Голубой экран» оркестри чалади. 14.00 — Ҳосилнинг ҳаммаси машинада терилади. 16.10 — Ўзбекистон ёш композиторлари. 18.30 — Колхозларда меҳнатга ҳақ тўлашни такомиллаштириш. 19.00 — Далалардан дараклар. 19.10 — Ўзбек авторларининг лирик асарлари. 20.25 — Озарбайжон куйлари. 21.00 — «Шодлик» ансамблининг концерти. 22.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Кураш ва бунёдкорликнинг шонли йўли. 22.40 — «Ҳаёт овози» (радиокомпозиция»). 23.15 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 03575. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 189.